ԻՍ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5640 — ՕԳՈՍՏՈՍ 10/23 1904 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 11 ՃԷՄԱԶԻԼ, ԱՄՍՐ 1322 — ԻՍ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5640

درعلیه غازه‌تسی ادارهسنه ﴿ آره‌وك ﴾ غزه‌تسی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՕԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանցօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փող կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխարէն 100 դրուշի հաշուով։
Տեղեկութիւն թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Յանձնումից համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Պարիզակ ալ իր դպրոցական կամ ուսուցչական խնդիրը կ'ունենայ, բայց Պոլսոյ վարժարաններուն ունեցածներէն բոլորովին տարբեր։ Մինչ այստեղ մէկերկու դասարանի կամ դասարանաւորների անակնկալօրէն ճամբուելը կը զբաղեցնէ Ուսումն. Խարհուրդն ու լրագրութիւնը, սաւգուելու համար թէ զրկանք մըն է որ կ'ըլլայ այդ կրթական պաշտօնեաներուն, անդին՝ Պարիզակի ազգ. վարժարանին Հազարարձութիւնը ամբողջովին պաշտօնէ կը դադրեցնէ ուսուցչական մարմինը, յայտարարելով թէ վերամուտին համար նոր պիտուճէ պիտի պարտասէ եւ նոր ընտրութիւն պիտի կատարէ ուսուցիչներու։ հետեւաբար, իրենց ամսաթոշակները չեն բաներ այլեւս։

Առ այժմ այսքանը միայն գիտենք Պարիզակցիները զբաղեցնող այս ուսուցչական խնդրին նկատմամբ, զոր քննելու եւ բանաւոր կարգադրութիւն մը ընելու պաշտօնով Պարիզակ ուղեւորեցաւ որ դէն Տ. Մկրտեան հայրը։

Զարմանալի է որ, այն միջոցին ուր Ուսուցիչներու Օգնութեան Սնտուկը նիւթական բարգաւաճ վիճակի մը մէջ դնելու համար տեսութիւններ կը պարզուին ու կարծիքներու փոխանակութիւններ կ'ըլլան, եւ մինչեւ իսկ սկզբնաւորութիւն մը կ'ըլլայ մէյմէկ նպաստ յատկացնելու կարօտ ու անգործ ուսուցիչներու, միեւնոյն տեղ դիւղական միջավայրի մը մէջ թաւմբ մը ուսուցիչներ անգործ եւ անպաշտօն կը ձգուին յանկարծ խնայողական տարկութիւններով։ Սպասելով Պարիզաքաքարի յանձնարարութեամբ կատարելի քննութեան արդիւնքին եւ ըլլալիք կարգադրութիւնը, պէտք է խոստովանիլ թէ պարզապն բաւական եւ զկան է ու զրկանքի մեծակ։ Ինչ պիտի ընեն այդ քանի չափ ուսուցիչները արձակուրդի կիսուն, երբ ամէն վարժարան նշանակած է արդէն իր դասատուները եւ արտադրելի քիչ տեղ կը մնայ, որոնց համար ալ բազմաթիւ ընտրելիներ կան։

Թէեւ մանրամասնութիւնները ծանօթ չեն տակաւին, բայց կրնանք գուշակել թէ Պարիզակի հազարարձութիւնը առժամեայ դադարում մըն է զոր որոշած է, յառաջիկայի վերահաստատելու համար ուսուցիչներուն մէկ մասը, որոնք նորէն նիւթական վնասի մը կ'ենթարկուին՝ քանի որ իրենց դադրած ժամանակամիջոցին, արձակուրդի ամիսներուն թոյլերը չպիտի կրնան տասնալ։ իսկ միւսները բոլորովին բացը պիտի մնան։

Կ. Պոլսոյ մէջ երբ ուսուցիչ մը դաշնանէ դադրեցուցուի՝ խնայողական տեսակետով, գէթ դիւրութիւն կ'ունենայ մէկ թաղային վարժարանէն ուրիշ դիմել եւ պաշտօն մը հայթայթել իրեն։ Պարիզակի ուսուցիչներուն եթէ գէթ հնգը չվերընդունուին, — մանաւանդ որ սեպտեմբերի սկիզբը միայն պիտի յայտնուի հազարարձութեան վերջնական որոշումը, — ի՞նչ կրնան ընել այդ խեղճերը։

Անդրէր թէ՝ իր իրականութեան մէջ առնելով եւ թէ սկզբունքի տեսակէտով, մի՛չտ ուշադրաւ է ու մանաւոր հոգածութեան արժանի։

Ուսուցիչ մը, երբ արժանաւոր է ու կը համապատասխանէ պահանջուած պայմաններուն, պէտք չէ որ ենթակայ ըլլայ հազարարձուի մը կամ հազարարձուներու քմահաճոյքին։ Այս վերջիններն ալ բնականաբար ունին իրենց իրաւասութեան սահմանը, վարժարանի մը պիւտէն չծանրաբեռնելու, իր պաշտօնին անդիտակ ու անարժան դասատուն ճամբելու, բայց մէկին այս իրաւասութիւնը ու միւսին պարտականութիւնը կարգի կանոնի մը ենթարկուած են զոր յարգելու են փոխադարձաբար։ Ասոնց ատոնց, մեր չուրջն ալ կը լսենք, թէ Հազարարձութեան մէկ անդամի մը փոփոխութիւնը առաջ բերեր է դասատուների մը կամ դասարաններուն մը փոփոխութիւնը, առանց որ եւ է հիմնաւոր պատճառի, միմիայն «խնայողութեան համար», որովհետեւ հոգ դասատուն կամ վարժարանին յանձնառած է ամսական յիսուն ղրուշ պակասով կատարել իր նախորդին աշխատութիւնը։ Ցաւայ, նոյն իսկ եթէ արդարեւ մեծկակ խնայողութիւն մը ձեռք պիտի բերուի, — ինչպէս կը լսուեն Պարիզակի հազարարձուները, — քանի մը դասատուներու փոփոխութեամբ, գէթ ամիսներ առաջ հարկ էր իմաց տալ անոնց, որպէսզի նախապատրաստուելին ուրիշ տեղ պաշտօն մը գտնելու յաջորդ տարեշրջանին համար։

Կը լսուինք որ Պարիզակի ուսուցչական խնդիրը արդար լուծում մը կը գտնէ, հնար եղած նիւթական պայմաններուն մէջ զոհացում տալով պաշտօնէ դադրեցուցուած դասատուներուն, նախընթաց մը չստեղծելու եւ միեւնոյն ժամանակ չխանգարելու համար տեղւոյն ազգ. վարժարանին բաւական զոհացուցիչ վիճակը։

Տ. Ա.

ՍԷՆԹ-ԼՈՒԻԶԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

(ՄԵՐ ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

Գ.

Հարկ է ըսել թէ «Փալ»ը ինչ մաս կը կազմէ ցուցահանդէսին մէջ։ Փալքը թատերաբեմն է աշխարհի մէջ գոյութիւն ունեցող գրեթէ բոլոր ազգութիւններուն։ Հոս կարելի է գաղափար մը կազմել իւրաքանչիւր ազգաբնակութեան կրթութեան, դասախօսութեան, նիստ ու կացի, ճաշակի, հագուստի եւ սովորութեանց մասին։

Création-ի մէջ՝ դարձեալ ամերիկեան հանճարն է որ կը փայլի։ Մէնքրը Ա. Մ. Հուիլըր ցուցադրած է իր զարմանալի արտադրութիւնը։ «Յաղեղագործութիւն»ը հրաշակերտ դեռ մըն է, որուն համար ամերիկեան մամուլը հիացումով մը խօսեցաւ Մէնքրը Հուիլըրի հոյակապ տաղանդին վրայ։

Ցունիսի վերջերը՝ աշխարհի գրեթէ բոլոր լեզուներով հրատարակուած թերթերու խմբագիրները հաւաքական խառն ժողով մը գումարեցին, եւ առանց բացառութեան, բոլորը միասին, Հուիլըրի գեղը՝ անդուգական տաղանդի մը արտադրութիւնը հուշկեցին։

Գաղափար մը տալու համար յառաջդիմութեան վրայ, ենթադրենք որ մարդ մը կանգնած է «Փալ»ին վրայ՝ հաւկթաձեւ չէնքի մը առջեւ, որուն ճակատը «Յաղեղագործութիւն» վերառուութիւնը կայ։ Դուրսէն ո՛չ օք չի կրնար երեւակայել թէ ի՞նչ կայ այդ կլորիկ գմբէթին մէջ։ Հետաքրքրութիւնը մաքի անօթութիւնն է, եւ մաքի անօթութեան ալ ալքերու տեսողութիւնը միայն կրնայ գոհացում տալ։

Ներս մտնելու համար նաւարկութիւն մը պէտք է ընել այն արուեստական լճակին վրայ՝ որ այս չէնքը կը շրջապատէ։ Ոտքը նաւակին մէջ դնելով անմիջապէս կ'անհետանայ մարդը։ Բիլ յեռայ ատիճաններ կը ցցուին իր դէմը. անկից վեր ելլելով կը հասնի ծով մը. հոս ալ նաւակ մը կայ, ու մէջը կը նստի։ Ամէնէն արագը կը շարժի ան. բայց իրողութիւնը սա է որ նաւակը տեղէն իսկ չի՛շարժիր։ Մոլորակի մը պէս գմբէթն է միայն որ կը շարժի եւ նաւարկողը կը կարծէ թէ ինք կը նաւարկէ ծովուն վրայ։ Ցանկարծ տեսարանը կը փոխուի։ Շատ հեռուն նաւակ մը տեսնելու թիւն մը բրած կը զգաս, լեռներ կը տեսնես, ապառաժներու կողքէն կ'անցնիս, նաւակդ ապառաժներէն ջախջախուելու վախով սահմանած կը սղոսկիս, մարգագետիններու եւ պարտէզներու քովէն կը քաշուիս. իրականութիւնը նոյն է սակայն։ Ներս մտած ժամանակդ դարձեալ նոյն տեղն ես։

Ցանկարծ վար կ'իջնես, ու Թատերասրահի մը մէջ ես։ Թատերաբեմն ալ կը լսէ է. հոս է որ Սէնդնագործութիւնը պիտի ներկայացուի։ Հազարէն աւելի ատեաններ՝ բոլորն ալ հանդիսականներով լեցուն են։ Զայն, ղղուկ չկայ, եւ ոչ իսկ բան մը կը տեսնուի. տասիկ մթութիւն մը կը տիրէ։ Պէտք է սպասել վարագոյրի բացման ու լանկարծ կը բացուի. անհուն տարածութիւն մը կը պարզուի տեսարանի առջեւ։ Ծովուն ալիքները իրարու ետեւէ՝ անվերջանալի փրփուրը բարդի պէս կը դիզուի։ Երկինքը չկայ։ Հեռաւորագոյն ծովը, որ կ'երեւայ, արեգի ծագումը ուեղաղ ցոլքերէն կը սկսի գունաթել, ու արեգակը կը ծագի, մէկ կողմէն միւսը կը ճամբորդէ։ Կամաց կամաց երկինքը ծայր կուտայ։ Լուսինն ալ վար չի մնար իր քայլէն։ Դիւղեր է. լուսինը իր պարզ ու ջինջ լուսաւորութիւնը կը տարածէ, յեռայ (իր շրջանը առնելէն եաքը) մարը մտնելու կը պատրաստուի։

Անվերջ ծովէն կուտակուած լեռներ դուրս կու գան, անհագին լեռներ, որոնց դէմ ծովը կը կասդի, կը փրփրի, ու յարձակումներ կը գործէ։ Ու վերէն, ամպերէն կոյտակ՝ փալաստումներ կը սկսին, որուն կը յաջորդեն որոտումներ, եւ հեղեղը կ'իջնէ սահանքի մը պէս։ Ու յանկարծ կոյտակը կը շանթահարէ ապառաժաւոր լեռը, որ ծովին մէջ կը դանուի եւ լեռը կը հրաբխի, ու յանկարծ լաւանոցներու մէջ խեղդուած ծովուն յարակը կ'իջնէ։ Ծով եւ լաւա կռիւ մը է կը փլցնեն։ Ու հաշտարար արեւը կրկին կը ծագի. ծովը բաժնուած է ցամաքէն ու վայրի բոյսեր եւ խոտեր սաճելու կը սկսին։

Երկար ատեն սպասելու ձանձրացուցիչ հարկին մէջ չպիտի գտնուիս։ Խոտերու այս սաճումը գարունը ուեղաղ նախակարապետն է։ Գարուն եւ վարդեր ու ծաղիկներ չորս կողմդ։

Անառաջ, ծաղկապատ թուփերու սաստերներուն տակ կը փայլին գոյնզգոյն ծաղիկներ։

Առաւօտեան զով օդին հետ խառնուելով թռչուններու դայլայլիկը գեղեցիկ ներդաշնակութիւն մը կը կազմէ. ամէն տեղ խոնդ ու եռանդ կը տիրէ։ Վագակները թափուելով գետակ կը կազմեն ու կ'երթան դէպի ծով։

Հիանալի հանճար, զմայլելի տեսարան։ Ու երբ գոհանակութեամբ կը դիտես այս զմայլելի տեսարանը՝ բոլորովին աչք կարած, ծառի մը ետեւէն մարդ մը կ'ելնէ՝ բոլորովին մերկ, տերեւներու առաչակալով մը միայն. պակեր մը չէ ու, այլ իրական մարդ մը, ասդին անդին կը շարժի։ Եղեմական Դրախտն է ու։ Ու միւս կողմէն յանկարծ՝ տերեւի յառաջակալով մը միայն, հերթակ կին մը դուրս կու գայ. երկուքը իրարու կը մտնեն, այր եւ կին կը սիրաբանեն։ Ադամ եւ Եւան են ասոնք, նախամարդիքը աշխարհի։ Շատ մը կենդանիներ ալ կան, որոնք ապաշ ապաշ կը նայեն ըզմայլելի տեսարաններուն։

Սենք-Լուիզ — Ե. Դ.

ՇԼԷՔՍԲԻՐԻ ԹԱՐԳՄԱՆԻՉՆԵՐԸ

Շլէքսբիրի գրուածներուն հարազատ եւ անթերի թարգմանութիւնը՝ ապահովապէս դիւրին գործ մը չէ։ Երկարաշունչ ու խճճամիտ աշխատութեան կը կարօտի՝ կարենալ թափանցելու համար մտածումները այդ հսկայ հանճարին, որ խորապէս ուսումնասիրած ըլլալով մարդկային սիրան ու հոգին, իր բացատրութիւններուն առած է վաճառ, կարովի, վայրագ ու գերազանցապէս փափուկ ու յուզումնալից արտայայտութիւն մը՝ լոյսի ու ըստուերի այսպիսի հրաշագեղ համախառնումով մը, որ իր նկարագրին յատկանշական մասը կը կազմէ։ Շէքսբիր տեղ տեղ ասելէն, մաս հեռապնդումներէ իսկ կը խուսափի՝ խարհրդաւորին, անծանօթին մէջ հալելով. նոյնանալով։

Շէքսբիրեան թատերախաղերը հայացնելու փորձը նոր չէ։ Բեմական պէտք մը գոհացնելու հարկէն մղուած կովկասցի գրագէտներ գրեթէ քառասուն դարէ ի վեր տեղւոյնն բարբառով մաս առ մաս թարգմանած ու հրատարակութեան ղրկած են տնոր մէկ քանի ողբերգութիւններ։ Մ-սեհեան՝ ազ թարգմանութիւններու մէջ մեծկակ դեր մը կատարած է։

Անհաւանութիւն մը պիտի ըլլար մեր կողմէն՝ քննադատել այդ թարգմանութիւններու ոճն ու լեզուն, որ վերջապէս միջավայրի հանգամանքներու բնական հետեւանքն ծագում առած էր։ Թատերաբեմին արտասանուած լեզուն պէտք է որ մատչելի ու ըմբռնելի ըլլայ ունկնդիր հասարակութեան, եթէ կ'ուզի որ անիկա օգտուի խաղին բարոյացուցիչ հանգամանքէն։ Կովկասեան բարբառն ալ իր առանձնայատուկ պատկառելի կշիռը ունի ասհմային լեզուի պատմութեան մէջ։

Թարգմանիչէ մը պահանջուած առաջին եւ գլխաւոր յատկութիւնը հարազատութիւնն է։ Դժբաղդաբար Ռուսահայոց այդ թարգմանութիւնները մեծ մասամբ զուրկ են այդ հանգամանքէն։ Բնագրին հետ պարզ բաղդատութիւն մը բաւական պիտի ըլլար ցուցնելու այն անհարկի չեղումները, աններելի յապաւումները, սխալ ըմբռնումներն ու բռնազբօսիկ բարդումները, որով անգլիական մեծագոյն ողբերգակին այդ պատուական գործերը չարափոխած, տլուտ ուած, անկերպարան դարձուած մը դարձած են։ Այս ամբողջ իրողութիւնը՝ ասմային արժանապատուութիւնը վիրաւորող հանգամանք մը ունէր, ու անոնք որ հաւատարիմ հմուտ էին ա՝գլիերէնի ու հայերէնի, ձեռք դարկին Շէքսբիրը հայացնել կարելի եղածին չափ հաւատարիմ մնալով բնագրին։ Ուրախալի ու մխիթարական երեւոյթ մըն է չեղնէ, թէ այս պարագային մէջ ալ նախաձեռնութեան պատիւը Իզմիրցւոց պիտի պատկանէր։

Ողբացեալ Լօղոթէթ Պալեօզեան, չուրջ հինգ տարիներ առաջ, Արեւելեան Մամուլի մէջ երբ յաւելուած կը հրատարակէր Վենեսիկի Վանական Թարգմանութիւնը, թիւրաթ եւ մերթ լեզուի ոճին դէմ մեղանչող անսովոր նորաբանութիւններով խճղուած ոճով մը, որ գործին արժէքը մասամբ կը տատանարդէր։ Լաֆոնթէնի ու Մոլիէռի ներհոսն Թարգմանիչը, Մ. Նալպարեան, ինքն ալ իրեն յաւուրց կոկիկ ու սանտ լեզուով պարտասած է արդէն Ռոմեո եւ Ժիւլիեդի մէկ թարգմանութիւնը, զոր, ինչպէս կը լսենք, մտադիր է լոյս ընծայել։

Բայց Շէքսբիրի հարազատ ու ընտիր թարգմանութիւնը իսկապէս կը պատկանի Իզմիրի ծանօթ վանական ու գրագէտ Գ. Ե. Բարդեանի անխնդ աշխատութեան, որուն Շէքսբիրի մէկ գործին անդրանիկ թարգմանութիւնը, մանկանին այնքան գնահատուեցաւ գրական հրապարակին վրայ՝ բնագրին իմաստները հաւատարմօրէն հայացնելու, եւ կորովի, զգաս ու միանգամայն դիւրընթեռնելի լեզու մը գործածելուն համար ըստ խղճամիտ ջանքերով։

Երբ մեր մատենագրութեան գանձարանը գրական օտար գոհարիներով ճոխացնելու համար այսքան ճիգեր կը թափուին գովելի մրցակցութեամբ երեւոյթին տակ, հնաբարբարական պիտի ըլլար լռելի բերել այդ մրցակիցներէ մէկուն կամ միւսին կաթիլը իր պաշտօնակցին նկատմամբ, կաթիլ մը որ սաւգութեան համազօր պիտի սեպուէր, նկատելով որ կ'արտայայտուէր նոյն այն անձին կողմէ, որ իր թարգմանչի աշխատութիւններուն մէջ եւս բաղխած ըլլալով միեւնոյն դժուարութիւններուն, ամենէն աւելի պիտի կրնար գնահատել գործին արժանիքը։ Այս նկատումներով կարեւոր կը համարինք ներկայացնել Շէյքսբիրի մէկ գործին թարգմանութեան տաքիւ. Պալեօզեանի գնահատումը, որ թարգմանին ուղղուած է 6 յուլիս 1899ին։

«Մեծ շնորհակալութեամբ ստացայ ձեր թարգմանութեան մի օրինակը, զոր պատիւ ըրած էիք ինձի նուիրելու իմ «Վենեսիկի Վանական»ի թարգմանութեանս առթիւ։ Այսօր իսկ ստացայ ըլլալով ձեր պատուական նուէրը, նիւթապէս անկարելի է ինձի համար զայն գնահատել. սակայն վստահեմ որ ձեր թէ Անգլիերէնի եւ թէ Հայերէնի մէջ ունեցած մեծ հմտութիւնը չէք կրնար հասարակ գործ մը արտադրած ըլլալ։ Իմ մասին բնաւին անկարող եմ նոյնը ըսելու. միակ յոյսս այն է որ անոնք քննադատելու կարողութիւնս ունին —որոնց մէջ առաջիններէն մին էք նաեւ դուք—որ ներողամիտ կը գտնուին, գործին դժուարութիւնը ի նկատի առնելով։ Դուք, սիրելի տէր, ինչ չարաչար գիտէք որ Շէքսբիրը օտար լեզուի մը անթերի թարգմանել՝ թերեւս նոյն իսկ իր մեծանուն հեղինակին համար անկարելի պիտի ըլլար։ Ձեր թարգմանութեան այն մասերը, որոնց վրայէն անցնիլ կարելի եղաւ այսքան սուղ ժամանակի մէջ, իմ մաքիս մէջ սա համոզումը գոյացուցին թէ չատ լաւ յաջողած էք։ հաւատարմութեամբ եւ յաջողութեամբ թարգմանուած տեսայ եւ ասոր համար ձեզ օրհնոց կը չնորհաւորեմ, եւ կը մաղթեմ որ ապիկայ ձեր այս տեսակ ձեռնարկներուն վերջինը չըլլայ։»

Իսկ երկու ամիս յետոյ դարձեալ կը գրէր.

«Ձեր թարգմանութիւնը ինձի սիրական ընկեր մ'է, զոր յաճախ կը թղթատեմ ու կը բաղդատեմ, եւ ըստ իմ անկեղծ համոզմանս. չեմ կարծեր որ աւելի նշդիւ թարգմանելու կարող մէկը գտնուի։»

Այսպիսի փայլուն վկայութիւն մը, անտարակոյս ամէն քննադատութենէ վեր է, եւ պատիւ կը բերէ գրողին անխնամ ոճերն ու անկողմնակալ զգացումներուն, որ վեհանձորէն կը խոստովանի Թարգմանչին անվիճելի կարողութիւնը, մինչդեռ մեր մէջ առտարակ սովորութիւն եղած է, առանց խորանկ ուսումնասիրութեան, խծծանքի ենթարկել ամէն նոր հրատարակութիւն։ Լ. Պալեօզեանի արտայայտած փափաքը արդեամբ իրագործուած կրնայ սեպուիլ, նկատելով որ Ե. Գ. Բարդեան այս անգամ դարձեալ հրապարակ կ'ելլէ՝ վերջերս հրատարակած իր թարգմանութեամբ, որու մէջ թարգմանիչը նոյն խղճամիտ աշխատութիւնը ի գործ դրած է՝ անգլիական բնագրին ոգին նոյնութեամբ պահելու եւ մաքուր ու դիւրաստ ոճով ալլարտարար մը գործածելու մասին։

Պարագայ մը սակայն, որ առնչութիւն ունի թարգմանութեան հետ, բոլոր ուշադրութեամբ ներս մտցուց։

— Բարի՛ լոյս, օրիորդ տը Բէրհուարն, ինչպէս էք օրիորդ տը Բէրհուարն։ Պ. Պրիւլէն կ'ուզէ՞ք տեսնել։

— Այո՛, պատասխանեց Իվոն, բաւական չոր չեչով, մինչ անչահ մարդուկը դէմքի մեծարանքից ծամածռումներ կ'ընէր ուղղելով ժպիտներու փոխել զանոնք։

Պրիւլէ դուրս չէր եկած. թղթածրարներ պրպտելու զբաղած էր իր գրասենեակին մէջ։ Բիլ ղարմանք չզգաց, երբ Իվոնի յեղակարծ այցելութիւնը իմաց տուին իրեն։ Նոյն իսկ մտաքանջութիւն մը ալ զգաց, չկրնալով բացատրութիւն մը տալ Իվոնի այցելութեան, որ այնքան զգուշաւոր իր մօտ, միասին խոստակցելու պատիւն իսկ չէր ըրած։ Այդպիսի մէկը տեսնելու գար զինքը, առանձին, առանց հոգ ընելու թէ կրնար բամբասուիլ։

Ուստի անհանգստութիւն մը զգաց ի տես Իվոնի. ձախաւոր կերպարանք մը առաւ եւ նեղուելով խօսեցաւ։

— Օրիորդ, կրնա՞մ ասանկ սիրուն բով ու մեծարանքներով ներս մտցուց։

— Բարի՛ լոյս, օրիորդ տը Բէրհուարն, ինչպէս էք օրիորդ տը Բէրհուարն։ Պ. Պրիւլէն կ'ուզէ՞ք տեսնել։

— Այո՛, պատասխանեց Իվոն, բաւական չոր չեչով, մինչ անչահ մարդուկը դէմքի մեծարանքից ծամածռումներ կ'ընէր ուղղելով ժպիտներու փոխել զանոնք։

Պրիւլէ դուրս չէր եկած. թղթածրարներ պրպտելու զբաղած էր իր գրասենեակին մէջ։ Բիլ զարմանք չզգաց, երբ Իվոնի յեղակարծ այցելութիւնը իմաց տուին իրեն։ Նոյն իսկ մտաքանջութիւն մը ալ զգաց, չկրնալով բացատրութիւն մը տալ Իվոնի այցելութեան, որ այնքան զգուշաւոր իր մօտ, միասին խոստակցելու պատիւն իսկ չէր ըրած։ Այդպիսի մէկը տեսնելու գար զինքը, առանձին, առանց հոգ ընելու թէ կրնար բամբասուիլ։

Ուստի անհանգստութիւն մը զգաց ի տես Իվոնի. ձախաւոր կերպարանք մը առաւ եւ նեղուելով խօսեցաւ։

— Օրիորդ, կրնա՞մ ասանկ սիրուն անուշկալի մը պատառը հասկնալ, որ այնքան մեծ պատիւ ու հաճոյք մըն է ինծի համար, ըսաւ նոտարը, աթոռ մը ցոյց տալով։

Անտարբեր ու քաղաքավար չարժուելու ձեւով մը, Իվոն մերժեց հրամցուած աթոռը, ու ձայնը բարձրացնելով, պատասխանեց.

— Պարան, իմ այցելութեանս չարժառիթը երկարօրէն պիտի բացատրեմ ձեզի ընդհանուր։ Նախ գիտցէք որ հոս եկած եմ, ինծի հետ ամուսնանալ ուզեցուդ պատճառները հասկնալու եւ իմ մասիս ունեցած ձեր արամադրութիւնները փոխելու համար։

Նոտարը գունատեցաւ։ Խոստակցութեան սկիզբն ի վեր կռահած էր պատահելիքը։ Բայց հուսա չէր ընծայած այդ յեղակարծ նախաձգումն։ Փարատութեամբ գիտէր թէ ինքզինքը նախապէս պարտուած համարող մէկը արդէն իսկ յաղթուած է կռիւն առաջ։ Ու նոտարը չէր ուզեր յաղթուիլ։

(Շարունակելի)

ՀԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (19)

ԲԻԷՐ ՄԱԷԼ

ՆՕՏԱՐԻՆ ԴՂԵԱԿԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ՔՈՒԼՍԱՓՈՂ ՍԷՐԸ

Դ.

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻՆ ՆԱԽԸՆԹԱՑ ՕՐԸ

Այսպէս անցան իրերը, ու ամուսնական պայմանագրին օրը կը մօտենար ի հարկէ։

Նախընթաց օրը այդ ձեւակերպութեան, Պ. Պրիւլէ իմաց տուաւ սիկին որ Բէրհուարն թէ Սէն-Պրիէօքի իր պաշտօնատեղի գործերը պիտի վերադարձնէ Իվոնի զգացած նեղութիւնը Պրիւլէի նկատմամբ։ Այնպիսի ատեն մը, ուր կաթոլիկ կրօնքի պաշտօնեաները կը հալածուէին երկրին մէջ, մեծ անխոհեմութիւն մը չպիտի՞ ըլլար նախկին ազատաբարոյ երէցը ենթարկել նոտարին քննախնդրութիւնը։

Այս խարհրդածութիւնը բաւ եղաւ կասեցնելու մանկամարդ աղջիկը։ Ուստի եւ կեղեցի մտաւ, ծնրադիր աղօթելու համար, ինչպէս նաեւ հօրը գերեզմանին այցելութիւն տուաւ։ Եւ իրր թէ ամուսնական պայմանագիրը յեղակարծօրէն կազդուրած ըլլար զինքը, իրր թէ չիրիմէն դուրս ելած ձայն մը խրախուսած ըլլար զինքը չակառանալու, արագագրգ համարձակութիւն մը զգաց իր մէջ, ու անվախօրէն, նոտարին դղեակը ուղղուեցաւ։

Անշահ գրագիրը, որ միեւնոյն ատեն սպասաւորի դեր ալ կը կատարէր, դնաց դուռը բացաւ, եւ յարգելից ողջոյնները բաշխեցին։ Երէցին պիտի վերադարձուէր Իվոնի զգացած նեղութիւնը Պրիւլէի նկատմամբ։ Այնպիսի ատեն մը, ուր կաթոլիկ կրօնքի պաշտօնեաները կը հալածուէին երկրին մէջ, մեծ անխոհեմութիւն մը չպիտի՞ ըլլար նախկին ազատաբարոյ երէցը ենթարկել նոտարին քննախնդրութիւնը։

Այս խարհրդածութիւնը բաւ եղաւ կասեցնելու մանկամարդ աղջիկը։ Ուստի եւ կեղեցի մտաւ, ծնրադիր աղօթելու համար, ինչպէս նաեւ հօրը գերեզմանին այցելութիւն տուաւ։ Եւ իրր թէ ամուսնական պայմանագիրը յեղակարծօրէն կազդուրած ըլլար զինքը, իրր թէ չիրիմէն դուրս ելած ձայն մը խրախուսած ըլլար զինքը չակառանալու, արագագրգ համարձակութիւն մը զգաց իր մէջ, ու անվախօրէն, նոտարին դղեակը ուղղուեցաւ։

Անշահ գրագիրը, որ միեւնոյն ատեն սպասաւորի դեր ալ կը կատարէր, դնաց դուռը բացաւ, եւ յարգելից ողջոյնները բաշխեցին։

— Բարի՛ լոյս, օրիորդ տը Բէրհուարն, ինչպէս էք օրիորդ տը Բէրհուարն։ Պ. Պրիւլէն կ'ուզէ՞ք տեսնել։

— Այո՛, պատասխանեց Իվոն, բաւական չոր չեչով, մինչ անչահ մարդուկը դէմքի մեծարանքից ծամածռումներ կ'ընէր ուղղելով ժպիտներու փոխել զանոնք։

Պրիւլէ դուրս չէր եկած. Թղթածրարներ պրպտելու զբաղած էր իր գրասենեակին մէջ։ Բիլ զարմանք չզգաց, երբ Իվոնի յեղակարծ այցելութիւնը իմաց տուին իրեն։ Նոյն իսկ մտաքանջութիւն մը ալ զգաց, չկրնալով բացատրութիւն մը տալ Իվոնի այցելութեան, որ այնքան զգուշաւոր իր մօտ, միասին խոստակցելու պատիւն իսկ չէր ըրած։ Այդպիսի մէկը տեսնելու գար զինքը, առանձին, առանց հոգ ընելու թէ կրնար բամբասուիլ։

Ուստի անհանգստութիւն մը զգաց ի տես Իվոնի. ձախաւոր կերպարանք մը առաւ եւ նեղուելով խօսեցաւ։

— Օրիորդ, կրնա՞մ ասանկ սիրուն անուշկալի մը պատառը հասկնալ, որ այնքան մեծ պատիւ ու հաճոյք մըն է ինծի համար, ըսաւ նոտարը, աթոռ մը ցոյց տալով։

Անտարբեր ու քաղաքավար չարժուելու ձեւով մը, Իվոն մերժեց հրամցուած աթոռը, ու ձայնը բարձրացնելով, պատասխանեց.

— Պարան, իմ այցելութեանս չարժառիթը երկարօրէն պիտի բացատրեմ ձեզի ընդհանուր։ Նախ գիտցէք որ հոս եկած եմ, ինծի հետ ամուսնանալ ուզեցուդ պատճառները հասկնալու եւ իմ մասիս ունեցած ձեր արամադրութիւնները փոխելու համար։

Նոտարը գունատեցաւ։ Խոստակցութեան սկիզբն ի վեր կռահած էր պատահելիքը։ Բայց հուսա չէր ընծայած այդ յեղակարծ նախաձգումն։ Փարատութեամբ գիտէր թէ ինքզինքը նախապէս պարտուած համարող մէկը արդէն իսկ յաղթուած է կռիւն առաջ։ Ու նոտարը չէր ուզեր յաղթուիլ։

(Շարունակելի)

ամենէն յաջողակ հանդիսացող ուսանողներուն եւ ուսանողուհիներուն։

Ընթացաւարտներէն Պ. Ա. Խանեան թուրքերէն ճառ մը կարդաց, զոր աւարտաց «Փառիչոնը չօգ եղար» գոչելով, որուն՝ հանդիսականները ծափահարութիւններով մասնակցեցան։ Կրկին խօսք առաւ Տէօրէնը եւ մասնաւորեց դպրոցականներուն հոյակապ չէնքի մը անհրաժեշտպէսքը, զի մտաւորական եւ ուսումնական չէնքը թէեւ բաւական կոկիկ ու բեղուն, սակայն կրթական ու առողջապահական պայմաններու բոլորովին անհամապատասխան է, որուն երեւէն ուսուցչութիւն եւ ուսանողութիւն միանգամայն կը տուժեն փիղիքապէս ու բարոյապէս։ Ի մասնաւորի չնչաց մանկապարտէզի մը գոյութեան զգալի պէտքը։ Շնորհակալութիւն յայտնեց Վարչական անդամներուն, հայ հասարակութեան եւ մասնաւորապէս հոգաբարձութեան եւ Առաջնորդ Ս. Հօր, որուն քննութենց միջոցին ամենօրեայ այցելութիւնն ու անձամբ հարցաքննութիւնը քաջալեր եղան ուսանողութեան։ Սակայն զլայաւ շնորհակալութեան չնչին բաժին մը իսկ հանել նախկին ընթացաւարտներուն, որոնք առնասարակ զոհաբերութիւններ ըրած էին՝ ամբողջ ամիսներ դասախօսելով ձրիաբար եւ կամ նուազ թոշակ ստանալով անձնուիրաբար։

Տնօրէնին բանախօսութիւնը բաւական երկարելով՝ չրջանաւարտներուն ուղղուած վերջին խրատները Առաջնորդ Ս. Հօր կողմէ արտասանուելեն, որ հակիրճ տեսութեամբ մը պարզեց ուսման օգուտներն ու դպրոցական կեանքը։

Հանդէսը վերջացաւ ժամը 7 ին «գանանիչով մը» տարապարման ազգայիներու մէջ, և ժողովուրդը գուսեցաւ հանդիսականներու, ամանք գոհ և ամանք դժգոհ ապաւարութեան մը ներքեւ, չը-մոռնալով սակայն իրենց լուսաւ ձգել ի նպաստ դպրոցին այն զանձանակին մէջ, որ կանխաւ պատրաստուած էր հոգաբարձութեան կողմէ։

Նոյն օրը, իրիկուան ժամը 9ին ժողովարանին մէջ տեղի ունեցաւ բաղ. վարժարանաց հանդէսը։ Երկսեռ հանդիսականներու բազմութիւն մը եկած էր զբաղել հոն զետեղուած բազմաթիւ դրասեղանները։ Արտասանութիւնները, երգախօսութիւններ տեղի ունեցան՝ իրենց իրենց համեմ գործածելով զուարճախօսութիւններ, որոնք կ'արտասանուին փոքրիկներու։ Կողմէ։ Ասանք կ'ընդմիջուին մերթ ընդ մերթ երգերով՝ դաշնակի ընկերակցութեամբ։ Վերջին ներկայացում մը տուեցաւ՝ ուն դերակատարներն էին բարձրագոյն կարգի ուսանողներ։ Վերջաւորելի Վարդանեանի խանան հակիրճ քարոզ մը խօսեցաւ։ Բաղդատեցաւ, յաջողակներուն Ս. Գրքի մրցանակներ տրուեցին նաեւ՝ կրթութեան եւ ուսման համակիրներուն կողմէն (մասամբ հայ լուսաւ. չկան) իւրաքանչիւր ճիւղի այլազան մրցանակներ խոստացուցան յաջորդ չրջանին մէջ յաջողագոյն հանդիսացող ուսանողներուն։ Իրիկ թէ մեր ազգ. վարժարաններուն մէջ ալ մուտ գտնէ այս գրութիւնը։ Բազմաքանաց վարժարանը, այս տարի, չրջանաւարտ չունենար, յաջորդ չրջանին վերապահելով իր երախայրիքը։

Ս. Մարգսի ազգ. վարժարաններուն՝ ինչպէս նաեւ լաթին վարժարանաց արդեանաւելի վիճակ մը ունենալը արդէն ծանօթ է ընթերցողներուն։ Ասանց քննութիւններն ալ չարաթ մը տեւեցաւ թեամբ կատարելով՝ ուսանողաց արուեցաւ ուսուցչութեան եւ ուսանողութեան։

Հոս կ'ուզէ լիշատակել Խատաիլ վարժարան՝ որուն ուրիշներ մ'ալ այս նոր է։ Այս տարուան ընթացաւարտներն էին Ս. կարգի վկայական ստացաւ Արզրէ-Մատենի Հայ Լուսաւորչական պատուաւոր ազգարիներ էին մէկուն զաւակ՝ Յովհաննէս էֆ Մլիկեան։

Տիարդէքիր — Մ. ՊԱՍԹԱՇԵԱՆ

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՍԻՍԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԹԲԱՆՆԱԼՔԻ

48ՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս վերջին կը բացուի 1/14 սեպտ. 1904։

Վարժարանս ունի արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne, Realschule) Մ. ազգերը՝ միլվարիս պիտոյիրը լրտարցուած։

ԼԵԶՈՒՆԵՐ. — Հայերէն, Թուրքերէն, Գաղղիերէն, Գերմաներէն, Անգլիերէն։

Գիտութիւններ. — Ուսողական, բնագիտական, բնապատմական, պատմական, (կ'աւանդուի Գաղղ. եւ Գերմ. լեզուներով)։

Աւելորդական Այլընտրագր. Թուաբան. Թղթակցութիւն (Գերմ. Գաղղ. Անգլիերէն)։

ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐ. — Ներքին եւ արտաքին 20 ուսուցիչներ պիտի դասախօսեն։

Նորմաստ աշակերտաց ընդունելութիւնն Օգոստ. 16էն կը սկսի։

Վ.Ս.ՐԻՉ

Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ Ծ. Վ. ՄԷՆԷՎԻՇԵԱՆ

39 — 5—20

Պարբերական մը գործակցին է Աստուսբ էֆ. Տէր. Մկրտիչեան որուն, կրնան դիմել «Լեռնելք»ի բաժանորդագրելու փոփոխումը։

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Նաւային ճակատամարտներ. — Բորթ-Արթուր. — Ճապոնցիներուն գործունէութիւնը. — Լեռ-Ցանկի մէջ. — Զանազան լուրեր։

Բարիզ, 19 օգոստոս. — Օգոստոս ութանի նաւային ճակատամարտը եւ Բորթ-Արթուրի ռուսական նաւաբաժին կողմէ եղած ձախող փորձը դէպ ի Վլատիվոստոք՝ ցոյց կուտայ այն զգայնութիւնը որուն այդ նաւաբաժինը կ'ենթարկէր Բորթ-Արթուրի դէմ եղած ջանքերուն հակառակուածը, եւ այն անձուկ լեռաշրջութիւնը որ բերդին չրջանակին մէջ նաւային գործողութիւնները կը միացնէ ցամաքի դէպքերուն հետ։ Ճապոնները Բորթ-Արթուրի ուղղութեամբ իրենց ուղեցած զէնքի իւրաքանչիւր յաջողութիւններով, կ'ուզուին դէպ ի ծովին տիրապետութիւնը։ Բորթ-Արթուր եթէ անոնց ձեռքը իյնայ, բոլորովին պիտի ապահովուի այդ տիրապետութիւնը։ Արդարեւ Ռուսերը այլեւս որ եւ է նաւատեղիներ պիտի չունենան, ուր կարենան ապաստանիլ Եւրոպայէն եկած իրենց մարտանաւերը։ Պալթիկի նաւաբաժին ենթադրական ուղեւորութիւնը անկարելի պիտի ըլլայ։ Այն սեղմ գործունէութիւնը զոր Վլատիվոստոքի յաձուրակները ցոյց կուտան Դէնին ծովին մէջ վարկենապէս պիտի դարձի ճապոնական նաւաբաժին կողմէ որ ազատ պիտի ըլլայ անոնց դէմ դառնալու։ Ճապոնները կողմէ Բորթ-Արթուրի առջեւ ցոյց տրուած գործունէութիւնը կ'ապացուցանէ թէ յաձակ կերպով կը նախապատրաստեն բոլոր այդ հեռանկարները։ Լեռ-Ցանկի առջեւ անոնց ապասողական դիրքը միեւնոյն բանը ցոյց կուտայ, սա յոյսի ընելով որ հիմակուէնմա իրենց նպատակները չէ յաղթել ռուսական գլխաւոր բանակին։ Միայն կ'ուզեն թող չալ որ այդ բանակը օգնութեան երթայ Բորթ-Արթուրի։ Ճակատամարտ մը կարդնելու վտանգի ենթարկուելը չատ գէշ հոգեւ մը պիտի ըլլայ, այն վարկեանին իսկ երբ Բորթ-Արթուրի անկումը կարելի է ձեռք բերել եւ որ մօտալուտ կ'երեւայ։ Մայիսին կամ յունիսին այդ ճակատամարտը կարելի էր օգտակար կերպով կատարել, եթէ պարագաները ներին։ այսօր թէ՛ չատ կանուխ է եւ թէ չատ ուշ այդ ճակատամարտը մղելու համար։ Շատ ուշ՝ անոր համար որ Ռուսերը կրցած են հաստատուիլ Լեռ-Ցանկի մէջ, ուր հաւատար ոյժով մը կը ներկայանան։ Շատ կանուխ անոր համար որ Բորթ-Արթուրի անկումն եռքը Ռուսերը պիտի կրնան մրցանալ ցամաքային գործողութիւն կատարող զինուորներուն եւ իրենց բոլոր մրցոյները թալ պիտի տան Մանչուրիոյ մէջ գործել դէթ հաւասար հնարաւորութեամբ՝ բաղդատեմբ այն զօրութեան զոր Ճապոնական բանակները հիմա ունին Լեռ-Ցանկի առջեւ։ Այդ բանակներուն դերն է ուրեմն անչարժութեան մատնել Լեռ-Ցանկի ռուսական զլխաւոր զօրութիւնը կամ զայն ստիպել անհապատ դիրքի մէջ թաղալ, երբ լարձակողական ձեռնարկէ։ Այս վերջին ծրագիրն է զոր մասնաւորապէս կ'ուզէր գործադրել Նոնտ զօրավարը՝ կատարելով Հայ-Զէնկին դէպ ի Լան-Տիա-Սան այն չարժումը զոր Բուրբաքիի զօրավարը կը ծանուցանէ իր վերջին հեռագիրներուն մէջ։ Նեռաւ զօրավարը Բուրբաքի զօրավարին կը միանար Թա-Հոյի եւ Լանկ-Հոյի մէջտեղի լեռնոտ տեղերը։ Մինչեւ որ կացութիւնը նոր փոփոխութիւն մը ունենայ, այս վերջին չարժումը կը պատաւոյէ Բուրբաքիին զօրավարը՝ նախ հարուած մը տալ այդ կողմէն, վասն զի հակառակ պարագային բան մը պիտի չկրնայ ընել ի նպաստ Բորթ-Արթուրի։ Այդ հարուածը չատ դժուար է եւ ոչ վճռական, ուրքան ալ բուն կերպով կատարուի։ Ճապոնները միայն պիտի սոսկալ քալ առ քալ եւ քաշուիլ դէպ ի ետ։ եւ քիչ մը հեռուն նոր դիրքեր գրաւել, բայց միւս ապառնալից պիտի ըլլան։ Ռուսերն ալ պիտի պարտաւորուին իրենց ոյժերը բաժնել՝ թէ՛ դէպ ի Լիաո-Թունկ եւ թէ դէպ ի Ցինկ-Հանկ-Զէնկ յարձակողական ձեռնարկելու համար։ Ճապոնները իրաւունք ունին յուսալու թէ այդ գործողութիւնները կատարուած ատեն Բորթ-Արթուր իրենց ձեռքը պիտի իյնայ, ռուսական նաւաբաժինը պիտի փճանայ եւ թէ բանակն գրաւականներ պիտի ունենան իրենց ձեռքը՝ նպաստաւոր կերպով հաշտութեան պայմանները սահմանելու համար։ Այդ ըլլայ կ'երեւայ բանակին ճապոնական չարժումներուն դէպ ի Լիաո-Ցանկ, եւ կարդախօսը ռազմագիտութեան մը որ, այդ ուղղութեամբ, նպատակակէտ ունի՞ մ'միայն Լիաո-Ցանկը, այլ Բորթ-Արթուրը։ (Թան)

— Թան հեռաւեալ հեռագիրը ստացած է Լիաո-Ցանկի իր թղթակցէն. — «Ճապոնական յառաջապահները, վաչաք մը բաղկացած եւ Բուրբաքի զօրավարին ազ Թեւին ծայրը, ռուսական զօրախումբի մը հանդիպեցան Թա-Բինկ-Թա-Զանի մէջ, Թայցէ գետակին վերին հովիտին մէջ, Լիաո-Ցանկի արեւելեան կողմէն 120 վերստ հեռու։ Ճապոնները դէպ ի հարաւ ետ մղեցան։ Անձրեւը կը չարունակէ։ Թա-Բու-Զէէն Սին-Մին-Թինկ տեղը չինական գիծին վրայ ճապոնական բազմաթիւ զինուորներ կան։»

— Մաթեն հեռաւեալ հեռագիրը ստացած է Բիւթերսպուրգի իր թղթակցէն. — «Վերջապէս դրական լուրեր ստացանք Վլատիվոստոքի ռուսական նաւաբաժինին նկատմամբ Նիկոլ յաձուրակները՝ Ռոսսիա ու Կռոմսոյ նաւանգիստ մտեր են, իր վիճակին թողելով Ռուրիքը որ նաւաղ արագընթաց ըլլալուն համար զոհ եղաւ ճապոնական կատաղութեան։ Այդ երկու յաձուրակները, թէեւ վնասուած, սակայն կրցան ճողարիկ թափուրեր ծովակալին ձեռքէն։ Այս ժամուս կարելի չէ ճշդիրա մանրամասնութիւններ ստանալ ճակատամարտին վրայ։ Ալեքսիկ ծովակալը այնքեց այդ երկու յաձուրակները երբ ժամանեցին եւ քաջալերական խօսքեր ուղղեց վիրաւորներուն որոնք բազմաթիւ են։ Մանուար տեղեկութեան մը նայելով՝ այդ վիրաւորներէն եօթանասունչորսիկը իսկոյն Ուսպին զրկուեր են։ Ռուսիոյ ընդհանուր սպասաւորի պաշտօնարանը հեռագիր մը ժամանեց Բուրբաքիի զօրավարէն՝ ծանուցանող թէ նոր ճակատամարտ տեղի ունեցած չէ։ Հեղեղումներն անձուկները անընդհատ կը տեղան եւ կարգ մը տեղեր կամուրջները քանդած տարուած են հեղեղներէն։ Լիաո-Ցանկէն առնուած քանի մը մասնաւոր հեռագիրներ կը ծանուցանեն ճապոնական դիրքերուն ընդհանուր յառաջացումը դէպի հիւսիս։ Հայ-Զէնկէն ճապոնական բազմաթիւ զինուորներ ճամբայ կ'ելլեն, դէպի Թա-Զէ-Ֆիաօ կ'երթան եւ ան կէ խմբովին դէպ ի հիւսիս կը դրկուին, երկուղիներն զուգահեռաբար գրաւելով ճակատ մը որ Տալինկի կիրճէն կ'երկարի մինչեւ Տաօ-ինկան՝ Թայսիքի գետակին վրայ։ Ռուս լրագրին Լիաո-Ցանկի Թղթակցը կ'ըսէ թէ կարելի է որ Ճապոնները ուելի կը չեղտեն գրաւականաց այդ յարձակը՝ սահիկելու։ Ռուսերը որ ուռանց ճակատամարտ Թայսի Լիաո-Ցանկը։ Նաեւ ստոր հեռաւեալ Ճապոններուն ձեռքը անցնելու ամբոր լաւ կէս մը որ չատ յարմար է նաեւ ձմեռը անցը ելու համար։ Պոնտերպզի դաշտին առնուած ուրիշ լուրերէ սա տպաւորութիւնը առաջ կու գայ թէ Ճապոնները Բորթ-Արթուրի անկմանը պիտի սպասէ՝ վճռական գործի մը ձեռնարկելէ առաջ։ Մայրագրան Արեւելքի ռուսական նաւաբաժին մը ուսուցիչ նոր որոշում մը անհրաժեշտ պիտի ընծայէ՝ Պալթիկի նաւաբաժին համար։»

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Մարտաւարը — Ռուս լրագրի մը կարծիքը. — Եղոսկ զօրավարին մեռումը։

Թոքիօ, 19 օգոստոս. — Թոկօ ծովակալը կը հեռագրէ թէ Մաեա ու Ամանի թնդանօթակիրները, որոնք Շուի-բիկ-Թաուի մօտերը կը պատկէին, օգոստոս 11ին Զէնզէնի մօտ գտեր են ռուսական Կիլիաֆ ու Օթվացնի թնդանօթակիրները, որոնք ցամաքի վրայ գտնուող ճապոնական վիճուորները կը ուրկանէին։ Ճապոնական նաւերը յարձակեր են ռուսական այդ թնդանօթակիրներուն վրայ։ Ամանի մէկ ռումբը զարկեր է Կիլիաֆը որ դէպի Բորթ-Արթուր կը տանուէր։ Հաւանական է որ ճապոնական Թորփիլոնաւորը հինգերորդ խումբը ընկղմած ըլլայ ռուսական Բալլասա յաձուրակը օգոստոս 10ին։ Նոյն խումբին հրամանատարը կ'ըսէ թէ Բալլասան նման յաձուրակի մը մոտեցեր է, թէ չորս հարիւր մէթր հեռուէն թորփէդ մը արձակեր է անոր վրայ եւ թէ տեսած էր որ թորփէդը յաձուրակին զարնուելով պայթած էր։

Բեգերսպուրգ.—Նովոյի Վրեմիա կը խօսի նաւային կացութեան վրայ եւ կ'ըսէ թէ Բորթ-Արթուրի ռուսական նաւաբաժին ելքը, հակառակ ենթադրեալ կորուստներուն, մեծ կարեւորութիւն ունեցող քաղաքականութիւն մը է, քանի որ ալեպէս նաւաբաժինը պիտի քանդուեր, առանց վնասելու Քշնմիին, մինչդեռ, այդ ելքին չնորհիւ, ծանր կորուստներ պատճառած է Ճապոնցիներուն։ Ռուս թերթը կը յայտնէ նաեւ թէ ճապոնացիներուն դիրքը գէշցած է՝ ռուսական քանի մը մարտանաւերուն այն յաջողութեանը հետեւանքով, որով կրցան անցնիլ ճապոնական գիծերը։ Նովոյի Վրեմիա կը յարէ թէ ճապոնական զինուորները բլ ու պաշարները մինչեւ հիմա փոխադրեցան՝ առանց վախ ունենալու ռուսական մարտանաւերու յարձակումին, մինչդեռ հիմա ճապոնական փոխադրանաւեր վտանգի տակ գտնուելու սենեակ պատ պարագային վրայ կ'ուսնայ ճապոնական նաւատորմին տկարացումը։

Թոքիօ.— Շիմոսէ զօրամթերը չէր թէ ինչ՞ մեր մեջ օշ-ատերազմիներուն մեկնումը։ Կ'երեւայ թէ այս վերջինները տարմադիր չեն ընդունիլ Քշնմիին չեռնարներու եւ կամ չեն ուզեր խոստանիլ թէ պէտք ունենաքիլ կ'ընծայէ իրենց մեկնումը։

ՉԻՆՈՒ ՄԷՋ

Ռուսական մարտանաւերը.— Նորոգութեան պակասութիւն.— Ճապոնի սպառազինիները.— Հսկողութիւն.— Քիաո-Զեու.— Ռուս փախստականները.— Զինական իշխանութիւնները.— Մ. Նահանգները։

Շանկայ, 19 օգոստոս.— Ճապոնի ընդհանուր հիւպատոսը ծանուց չինական փոխարքային թէ ճապոնական նաւաբաժին մը կու գայ գրաւելու ռուսական Կրոսսովոյ ու Ասմոյ յաձուրակները։ Մաքսատանց ճարտարապետը կը յայտարարէ թէ ռուսական նաւերը նաւանգիստէն բաժնուելու վիճակի մէջ չեն։ Ռուսերը կ'ըսեն թէ Կրոսսովոյի նորոգութիւնները ասոր օրէն պիտի աւարտին, իսկ Ասմոյի մասին դեռ կարելի չէ բան մը ըսել։

Թէեւ կացութիւնը ձգտալ է, սակայն Շանկայի մէջ անհապատ վիճակ մը չկայ, վասն զի հիւպատոսները որոշած են յարգել տալ նաւանգիստին չէզոքութիւնը։

Պէրլին.— Բորթ-Արթուրի ճակատամարտը արիւնալի կերպով առ չ կը տարուի։

Բիարիզ.— Թոքիօէն կը հեռագրեն թէ մեծ յաստակրիպութիւն կայ տիրէ հոն օգոստոս 20ին Բորթ-Արթուրի դէմ կատարուած յարձակման անյաջողութեանը հետեւանքով, որաւ միջոցին բանակին ընտրելագոյն մասը կորուստներ ունեցաւ, ինչ որ յաղթութեան ոյսը կը նուազեցնէ։

ՈՄԲԱԿՈՒԹԻՒՆ

Լոնտոն.— Եոքոհամայէն կը հեռագրեն թէ ճապոնական մարտանաւ մը ռմբակոծեր է Սամսոլին կղզիին վրայ գտնուած Բարաքաշվայի նաւահանգիստը։ Եղած վնասը այնքան կարեւոր չէ։

Լիաո-Եանկ

Լիաո-Եանկ.— Ճապոնները հինգ քիլոմէթր չափ մօտեցան Ռուսերուն ամենէն կարեւոր դիրքին։ Ճապոնական ուրիշ զինուորներ ալ կը քաշեն Լեռ-Եանկի արեւմտեան, արեւելեան եւ հարաւային կողմէն։

ԹՈՒՆԿՈՒԶՆԵՐը

Բերլին.— Մաքսէնէն կը հեռագրեն թէ Թունկուզները չատ մը տեղեր խումբեր կազմելով յարձակողականի սկսած են Մաքսէնի շրջանները եւ թէ հազար հինգ հարիւրի չափ Ռուսներ դրկուած են, զանոնք հալածելու համար։

ՉԷՉՈՒՐԻԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐը

Լոնտոն.— Շանկայէն կը հեռագրեն թէ տեղւոյն օտար հիւպատոսները ստիպուեր են գուսարարել եւ կարգ մը միջոցներ ձեռք առնել՝ չէզոքութեան պահպանումը ապահովելու մասին։

— Զինական կուսակցը որոշեց որ ռուսական Ասմոյ յաձուրակին ու Կրոսսովոյի թորփիլոնաւորին նորոգութիւնները չարունակեն եւ այդ մարտանաւերը վաղը, կէս օրէն առաջ, հեռանան նոյն նաւանգիստէն։

— Հոս գտնուող ամերիկեան մարտանաւերը կը չարունակեն պատերազմի պատրաստութիւնները, որպէս զի որ գէպ ի ըլլան ճապոնեաց կողմէ ռուսական նաւերու դէմ կատարելիք յարձակումներուն։

Լոնտոն.— Նիւ-Բրինկէն կը հեռագրեն թէ անգլիական Զին-Հուա չոգենաւը որ Բիաօ-Զէուն նաւանգիստէն մեկնած էր, ռուկ քանի մը տեսուն բռնուեր է ճապոնական Բազաքի յաձուրակին, ուրիշ երեք յաձուրակներու եւ չորս թորփիլոնաւերու կողմէ։ Ճապոնները, անգլիական նոյն չոգենաւին մէջ խուզարկութիւն կատարելէ ետքը, արձակեր են զայն։

— Շանկայէն կը հեռագրեն թէ Ռոսիա յաձուրակը մեծ փութով պիտի նորոգուի եւ քանի մը օրէն նաւանգիստէն պիտի կրնայ դուրս ելլել։

— Շանկայի փոխարքան հարկ եղած հրամանները սատաս. ռուսական Ասմոյ յաձուրակին զէնքերը ու կազմածները վերցնելու համար։

Բարիզ.— Զինու կառավարութիւնը իմացաւ Ռուսիոյ թէ Ռիչիքեանի թորփիլոնաւորին գրաւման պատրաստութիւնները կը փակուի։ 90,000 յաստիճաններ հեռագիր ուղղած են։

— Անդրալանեան չոգենաւերու մրցումը կը չարունակէ ամենայն սասկութեամբ։ Ամերիկեան Լայն Ընկերութեան Ուսքարեցոնս չոգենաւը մեկներ է Լիվրբուլէն, առանց պարապ անկողին մը գտնելու։ Իր նաւագէնքը 37.50 ֆրանքի գնդնելէն ի վեր, ամամակներու խնդրանքը չատ ուելցած է։ Ընկերութիւնը ընտիր կերակուրներ կուտայ իր ճամբորդներուն։ Նիւ-Եորք-Հերալդ կը ծանուցանէ թէ Ռիչնարտ Ընկերութիւնը մեծ գնդներ պիտի ընէ փոխադրութեան գիներուն վրայ, նոյն իսկ երկրորդ եւ առաջին կարգին համար ալ։

ՄԱԳՆԻՍԱԿԱՆ ԵՐԵՒՈՒԹ ՄԸ

Ամպի ուրապատուած ոգեղնաւ մը.— Մագնիսական առարկաներ։

Լոնտոն, 19 օգոստոս.— Մոնիքան անգլիական նաւը Ֆիլատելֆիա գացած ատեն, օգոստոս 1ի գիշերը, Ատլանտեան բացերը չատ հետաքրքրաշարժ մագնիսական ազդեցութեան մը ենթարկուեր է։ Շատ խիտ ու փոսփորոտ երեւոյթով ամպ մը սկսեր է բարձրանալ նաւուն յառաջակողմէն, ամբողջապէս չոչապատելով զայն։ Ամբիրպան բոլոր մագնիսական առարկաները իրենց յատկութիւնը վերատացան։ Կողմնացոյցին սաղը ուրուեցաւ։ Նաւագները չկրցան ձայն մը ու չրթներ տեղէն երեւցնել, որոնք 75 քիլօ կը կշռէին, բայց չեն մագնիսական զօրութիւնը թալ չեր տար տասնամեայ բժշկութիւն։ Ն ւը սկսաւ կենալ՝ ամպով ծածկուած ըլլալով ճամբան։ Ամէն ի՛ չ կրակի մէջ կը թուէր իր չուրջը։ Ցնոյ ամպը ցրուեցաւ եւ նաւը չարունակեց իր ճամբան։

ԱԶԳ.— Միսհալսէ որ մանկապարտէզի վարժուհիներ կրթած ու պատրաստած է Իզմիրի եւ Օրմանի մէջ, այս տարի Տրապիզոն պիտի մնայ։

Մանկապարտէզի վարժուհի ըլլալ փափագող օրիորդներ պարտին իրենց նախորդ ուսուցիչներէն կամ ուրիշ վստահելի անձերէ բարի վարքի եւ ուսման ուրիշ հիւղերու մէջ բաւականաչափ կրթութեան վկայական ներկայացնել։

Դասախօսութիւնները կը սկսին յառաջիկայ սեպտ. 1/14ին։ Տարեշրջանն է 12 օսմ. ոսկի կանխիկ։ Աւելի տեղեկութիւններու համար գրել առ տիկին Լ. Ս. Քրեգէրտ, Ամերիկեան վարժարան Տրապիզոն։

14 — 6—8

— Մարիկն հեռաւեալ հեռագիրը ստացած է Բիւթերսպուրգի իր թղթակցէն. — «Վերջապէս դրական լուրեր ստացանք Վլատիվոստոքի ռուսական նաւաբաժինին նկատմամբ Նիկոլ յաձուրակները՝ Ռոսսիա ու Կռոմսոյ նաւանգիստ մտեր են, իր վիճակին թողելով Ռուրիքը որ նաւաղ արագընթաց ըլլալուն համար զոհ եղաւ ճապոնական կատաղութեան։ Այդ երկու յաձուրակները, թէեւ վնասուած, սակայն կրցան ճողարիկ թափուրեր ծովակալին ձեռքէն։ Այս ժամուս կարելի չէ ճշդիրա մանրամասնութիւններ ստանալ ճակատամարտին վրայ։ Ալեքսիկ ծովակալը այցելեց այդ երկու յաձուրակները երբ ժամանեցին եւ քաջալերական խօսքեր ուղղեց վիրաւորներուն որոնք բազմաթիւ են։ Մանուար տեղեկութեան մը նայելով՝ այդ վիրաւորներէն եօթանասունչորսիկը իսկոյն Ուսպին զրկուեր են։ Ռուսիոյ ընդհանուր սպասաւորի պաշտօնարանը հեռագիր մը ժամանեց Բուրբաքիի զօրավարէն՝ ծանուցանող թէ նոր ճակատամարտ տեղի ունեցած չէ։ Հեղեղումներն անձուկները անընդհատ կը տեղան եւ կարգ մը տեղեր կամուրջները քանդած տարուած են հեղեղներէն։ Լիաօ-Եանկէն առնուած քանի մը մասնաւոր հեռագիրներ կը ծանուցանեն ճապոնական դիրքերուն ընդհանուր յառաջացումը դէպի հիւսիս։ Հայ-Զէնկէն ճապոնական բազմաթիւ զինուորներ ճամբայ կ'ելլեն, դէպի Թա-Զէ-Ֆիաօ կ'երթան եւ ան կէ խմբովին դէպ ի հիւսիս կը դրկուին, երկուղիներն զուգահեռաբար գրաւելով ճակատ մը որ Տալինկի կիրճէն կ'երկարի մինչեւ Տաօ-ինկան՝ Թայսիքի գետակին վրայ։ Ռուս լրագրին Լիաօ-Եանկի Թղթակցը կ'ըսէ թէ կարելի է որ Ճապոնները ուելի կը չեղտեն գրաւականաց այդ յարձակը՝ սահիկելու։ Ռուսերը որ ուռանց ճակատամարտ Թայսի Լիաօ-Եանկը։ Նաեւ ստոր հեռաւեալ Ճապոններուն ձեռքը անցնելու ամբոր լաւ կէս մը որ չատ յարմար է նաեւ ձմեռը անցը ելու համար։ Պոնտերպզի դաշտին առնուած ուրիշ լուրերէ սա տպաւորութիւնը առաջ կու գայ թէ Ճապոնները Բորթ-Արթուրի անկմանը պիտի սպասէ՝ վճռական գործի մը ձեռնարկելէ առաջ։ Մայրագրան Արեւելքի ռուսական նաւաբաժին մը ուսուցիչ նոր որոշում մը անհրաժեշտ պիտի ընծայէ՝ Պալթիկի նաւաբաժին համար։»

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Մարտաւարը — Ռուս լրագրի մը կարծիքը.— Եղոսկ զօրավարին մեռումը։

Թոքիօ, 19 օգոստոս.— Թոկօ ծովակալը կը հեռագրէ թէ Մաեա ու Ամանի թնդանօթակիրները, որոնք Շուի-բիկ-Թաուի մօտերը կը պատկէին, օգոստոս 11ին Զէնզէնի մօտ գտեր են ռուսական Կիլիաֆ ու Օթվացնի թնդանօթակիրները, որոնք ցամաքի վրայ գտնուող ճապոնական վիճուորները կը ուրկանէին։ Ճապոնական նաւերը յարձակեր են ռուսական այդ թնդանօթակիրներուն վրայ։ Ամանի մէկ ռումբը զարկեր է Կիլիաֆը որ դէպի Բորթ-Արթուր կը տանուէր։ Հաւանական է որ ճապոնական Թորփիլոնաւորը հինգերորդ խումբը ընկղմած ըլլայ ռուսական Բալլասա յաձուրակը օգոստոս 10ին։ Նոյն խումբին հրամանատարը կ'ըսէ թէ Բալլասան նման յաձուրակի մը մոտեցեր է, թէ չորս հարիւր մէթր հեռուէն Թորփէդ մը արձակեր է անոր վրայ եւ թէ տեսած էր որ թորփէդը յաձուրակին զարնուելով պայթած էր։

Բեգերսպուրգ.—Նովոյի Վրեմիա կը խօսի նաւային կացութեան վրայ եւ կ'ըսէ թէ Բորթ-Արթուրի ռուսական նաւաբաժին ելքը, հակառակ ենթադրեալ կորուստներուն, մեծ կարեւորութիւն ունեցող քաղաքականութիւն մը է, քանի որ ալեպէս նաւաբաժինը պիտի քանդուեր, առանց վնասելու Քշնմիին, մինչդեռ, այդ ելքին չնորհիւ, ծանր կորուստներ պատճառած է Ճապոնցիներուն։ Ռուս թերթը կը յայտնէ նաեւ թէ ճապոնացիներուն դիրքը գէշցած է՝ ռուսական քանի մը մարտանաւերուն այն յաջողութեանը հետեւանքով, որով կրցան անցնիլ ճապոնական գիծերը։ Նովոյի Վրեմիա կը յարէ թէ ռուս նաւանգիստէն բաժնուելու վիճակի մէջ չեն։ Ռուսերը կ'ըսեն թէ Կրոսսովոյի նորոգութիւնները ասոր օրէն պիտի աւարտին, իսկ Ասմոյի մասին դեռ կարելի չէ բան մը ըսել։

Բարիզ.— Բորթ-Արթուրի ճակատամարտը արիւնալի կերպով առ չ կը տարուի։

Բիարիզ.— Թոքիօէն կը հեռագրեն թէ մեծ յաստակրիպութիւն կայ տիրէ հոն օգոստոս 20ին Բորթ-Արթուրի դէմ կատարուած յարձակման անյաջողութեանը հետեւանքով, որաւ միջոցին բանակին ընտրելագոյն մասը կորուստներ ունեցաւ, ինչ որ յաղթութեան ոյսը կը նուազեցնէ։

ՈՄԲԱԿՈՒԹԻՒՆ

Լոնտոն.— Եոքոհամայէն կը հեռագրեն թէ ճապոնական մարտանաւ մը ռմբակոծեր է Սամսոլին կղզիին վրայ գտնուած Բարաքաշվայի նաւահանգիստը։ Եղած վնասը այնքան կարեւոր չէ։

Լիաօ-Եանկ

Լիաօ-Եանկ.— Ճապոնները հինգ քիլոմէթր չափ մօտեցան Ռուսերուն ամենէն կարեւոր դիրքին։ Ճապոնական ուրիշ զինուորներ ալ կը քաշեն Լեռ-Եանկի արեւմտեան, արեւելեան եւ հարաւային կողմէն։

ԹՈՒՆԿՈՒԶՆԵՐը

Բերլին.— Մաքսէնէն կը հեռագրեն թէ Թունկուզները չատ մը տեղեր խումբեր կազմելով յարձակողականի սկսած են Մաքսէնի շրջանները եւ թէ հազար հինգ հարիւրի չափ Ռուսներ դրկուած են, զանոնք հալածելու համար։

ՉԷՉՈՒՐԻԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐը

Լոնտոն.— Շանկայէն կը հեռագրեն թէ տեղւոյն օտար հիւպատոսները ստիպուեր են գուսարարել եւ կարգ մը միջոցներ ձեռք առնել՝ չէզոքութեան պահպանումը ապահովելու մասին։

— Զինական կուսակցը որոշեց որ ռուսական Ասմոյ յաձուրակին ու Կրոսսովոյի թորփիլոնաւորին նորոգութիւնները չարունակեն եւ այդ մարտանաւերը վաղը, կէս օրէն առաջ, հեռանան նոյն նաւանգիստէն։

— Հոս գտնուող ամերիկեան մարտանաւերը կը չարունակեն պատերազմի պատրաստութիւնները, որպէս զի որ գէպ ի ըլլան ճապոնեաց կողմէ ռուսական նաւերու դէմ կատարելիք յարձակումներուն։

Լոնտոն.— Նիւ-Բրինկէն կը հեռագրեն թէ անգլիական Զին-Հուա չոգենաւը որ Բիաօ-Զէուն նաւանգիստէն մեկնած էր, ռուկ քանի մը տուսն բռնուեր է ճապոնական Բազաքի յաձուրակին, ուրիշ երեք յաձուրակներու եւ չորս թորփիլոնաւերու կողմէ։ Ճապոնները, անգլիական նոյն չոգենաւին մէջ խուզարկութիւն կատարելէ ետքը, արձակեր են զայն։

— Շանկայէն կը հեռագրեն թէ Ռոսիա յաձուրակը մեծ փութով պիտի նորոգուի եւ քանի մը օրէն նաւանգիստէն պիտի կրնայ դուրս ելլել։

— Շանկայի փոխարքան հարկ եղած հրամանները սատաս. ռուսական Ասմոյ յաձուրակին զէնքերը ու կազմածները վերցնելու համար։

Բարիզ.— Զինու կառավարութիւնը իմացաւ Ռուսիոյ թէ Ռիչիքեանի թորփիլոնաւորին գրաւման պատրաստութիւնները կը փակուի։ 90,000 յաստիճաններ հեռագիր ուղղած են։

— Անդրալանեան չոգենաւերու մրցումը կը չարունակէ ամենայն սասկութեամբ։ Ամերիկեան Լայն Ընկերութեան Ուսքարեցոնս չոգենաւը մեկներ է Լիվրբուլէն, առանց պարապ անկողին մը գտնելու։ Իր նաւագէնքը 37.50

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱՅԱՆ.— Երբոյդ կարգի Մէջիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Օսմ. Պանքային Բարիզի մասնաճիւղի պաշտօնեայ Պ. Շաւլզ աբ Բրիսի։ Զարբոյդ կարգի Մէջիտիէ՝ Բարիզի Շէքս ապարանի պաշտօնեաներէն Պ. Պ. Ալպան Շէքսի, Բազիմիր Շիլովսքիի եւ Լոպիւէի։ Զարբոյդ կարգի Օսմանիէ՝ բժշկական երկրորդական վարժարանին բժիշկ հազարապետ Նէշիպ պէյի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆգատ՝ Ղալաթիոյ օտար ապրանքներու մաքսատան վերատեսուչ Ճէմալ պէյի կնոջը։

ՀՌՈՂՈՍԷՆ կը հեռագրեն թէ Իզմիր լոգնելը, ուր կը գտնուին Հիճազի երկաթուղիին առաջին մասին բացմանը ներկայ գտնուելիք պաշտօնատարները եւ կիրակի առաւօտ ժամ 4ին նոյն տեղը ժամանելով, քանի մը ժամ կենալէ եւաքը դէպի Պէրութ ճամբայ ելեր է։

—Հիճազի երկաթուղիին առաջին մասին բացման հանդէսին իբրեւ լիազօրակ չգրգռում մը պիտի հատուցուի։

ԿՈՅՐԵՐՈՒ ԵՒ ԽՈՒԼ-ՀԱՄՐԵՐՈՒՆ վարժարանը պիտի կատուցուի Անը Պաէմի կողմը գնուած գեղեցիկ մը վրայ։ Հիմնարկեցը պիտի կատարուի կայսերական Գահակալութեան տարեդարձին օրը։

—Ճարտարապետ Պ. Վալլորի որ իր անձնական գործերուն համար Եւրոպա կ'երթայ, լանձնառած է Բարիզի, Հռոմի, Պէրլինի եւ Պրիւսէլի համանման հասատութիւնները այցելելով, ուսումնասիրութիւններ կատարել եւ արդիւնքը տեղեկագրել։

ԴԵՐ-ԶՆԴԱՊԵՏ ՊՈՒՐՆԱՄ ՊԷՅ որուն համար ծանուցուեցաւ թէ օսմ. ծառայութիւնը մէջ ընդունուած է դեր-զնդապետի ատիճանով, հինգ տարի օսմ. նաւատորմին մէջ պիտի պաշտօնավարէ իբրեւ ուսուցիչ։

ԴԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպերշթայն որ տրձակուրդով Գերմանիա կը գտնուէր, երէկ Կ. Պոլիս դարձաւ։ Բէսսարէնէի չգտնուելով որ Թարպիոյ առջեւ կեցաւ եւ Պարոն Մարշալ, դեսպանատան խորհրդականին ու պաշտօնեաներուն կողմէ ընդունելով, դեսպանատան ամբարտաւոր առաջնորդուեցաւ։

— Կայս. Պալատն կողմէ Խարիֆէի տրտրղպեսի օգնական Ապաիւրէգաբ պէյ եւ Բ. Դրան կողմէ ալ Մեծ-Եպարքոսին Թարգմանի օգնական Պիւրմանէանին պէյ եւ տրտրքին գործոց Նախարարին Թարգման Սառալատին պէյ Թարգիոյ դեսպանատունը երթալով, բարի գալուստ մաղթեցին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Անգլիոյ, Գերմանիոյ եւ Ռուսիոյ դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։ Անգլիոյ դեսպանը տեսակցեցաւ նաեւ տրտրքին գործոց Նախարարին ու խորհրդականին կողմէ Եգիպտոսի մէջ կատարուած ուղեւորութեան հետեւանքով։

ՄԱՀՍՈՒՍԻՆ կողմէ Գերմանիոյ մէջ չմնալ տրուած 3 չոգենաւերէն Հայկ չոգենաւն ալ երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց եւ Հայտար Փաշայի քարափին մօտեցաւ։ Հայկ յարեւմնան է Պաղտաս չոգենաւին որ անցեալ օր Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։

— Պաղտաս չոգենաւը գտնուելով գերմանացի մարդասիրաբար մէկ տարի պիտի պաշտօնավարէ նոյն չոգենաւին մէջ։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼԻՍԷՆ կը գրեն թէ իտալական մարտանաւ մը յուլիս 23ին նոյն նաւահանգիստը ժամանելով զինուորներ է եւ օսմ. բերդէն ալ փոխադարձաբար պատասխանուեր է։ Հիմանատարը ու զինուորները մանք ցամաք ելելով, իտալական հիւպատոսին առաջնորդութեամբ, այցելութիւն տուեր են կուսակալի փոխանորդին եւ զինուորական հրամանատարին։ Նաւը յուլիս 26ի երկուշաբթի առաւօտեան մեկներ է նոյն նաւահանգիստէն։

ՊԱՂՏԱՏԷՆ կը հեռագրեն թէ նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Օսման էֆ. մեռեր է։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց Նախարարութեան հաշուակալ Ճէմիլ պէյ հիւանդ ըլլալով, քանի մը օրէ ի վեր բացակայ կը գտնուի իր պաշտօնատեղէն։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Սապանի մէջ կը կարդանք.— «Էղէլ Ազիզէթին վերաբերող հարիւր լիսէնի չափ աւազակներ Ճապղլուրի Դարա Մարտէք գիւղին վրայ յարձակելով, կորդ մը վնասներ հասցուցեր են։ Այդ դէպքը իմացուելով զինուորներու ջկատ մը ղրկուեր է նոյն տեղը։ Աւազակները զէնք քաշեր են զինուորներուն դէմ, որոնք փոխադարձաբար պատասխաներ են։ Առաջ վրայ աւազակներէն մէկ քանին սպաննուեր եւ ամանք ալ վիրաւորուած ձերբակալուեր են. միւսներն ալ տեղւոյն դիրքէն օգտուելով փախեր են։ Կայս. զինուորներուն վնաս պատահած չէ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ սահմանագլուխին քովնին Սէպիլլան փաշա յուլիս 28ին Էլասանա ժամներ է՝ սահմանագլուխին երկայնքը գտնուած պահականոցները տէրէ անցընելու համար։

ՄԷՍՍԱԺԸՐԻՒ ՇՈՒՇԵԱՒԵՐԸ.—Մարիլիայէն կը հեռագրեն թէ, կ'ըսէ Սապահ, չոգենաւային Մէսաժրի Ընկերութիւնը ջնջեր է Մարսիլիայի չոգենաւային երթեւեկութիւնը։

ՕՏԱՐ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։— Զեռնհաս պաշտօնարանը տրոյց թէ օտար վիճակահանութեան տոմսեր ու բրմէսներ ծախողներէն՝ որոնց ունեցած տոմսերուն ու բրմէսներուն իւրաքանչիւրին համար մէկէն մինչեւ երեք ոսկի տուգանք առնուի։ Նաեւ ասկէ զատ օրինական պատժին ալ ենթարկուին։ Այդ տոմսերը ու բրմէսները զեղծերը երբ իրենց իրաւունքը պաշտպանելու համար դատարանի դիմեն, դատաւորները նկատողութեան չառնեն այդ դիմումը։ Որոշուեցաւ միանգամայն որ օտար վիճակահանութեանց տոմսերուն եւ բրմէսներուն մուտքը բոլորովին արգիլուի օսմ. երկիրներու մէջ։

ՍՄԵՐԻԿԱՑԻ հարիւրի չափ զրօսաշրջիկներ, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեցին հելլենական չոգենաւով։ Ցամաք ելան եւ Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը այցելեցին։ Այսօր ալ կը մեկնին։

ԳԻՍԷՊԻՒԼԻ մէջ չաթաթ օրը տրուած աւելը 48,000 ֆր.ի ապահովագրուած էր Ֆոնսիէր Ընկերութեան եւ կարասիներն ալ 15,000 ֆր.ի Քանֆիլոնս Ընկերութեան։

ՔՈՒԼԷՐԱ.— Բուս կառավարութիւնը առողջապահական միջոցներ ձեռք առած է՝ Պարսկաստանի մէջ տիրող քոլերային դէմ։ Այդ նպատակով մասնաւոր հիւանդանոցներ հաստատեր է Թուրքեստանի քանի մը քաղաքներուն մէջ. ուր բժիշկներ ալ ղրկած է։ Նաեւ գնացուն լեզուներով տեղեկագիր հրատարակած է՝ առողջապահական հրահանգներ պարունակող։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ տեսանը, երէկ, դատեց Օնիկ անուն տղայ մը որ Սկիւտարի Իսմաիլ Թաղին մէջ Անսաբասիրի ասնէն ու Աւեսիսի խանութէն կատարիներ Հ.Ղազարոս անուն անձին ալ դրամները գողցած ըլլալուն համար տրատատանուած էր։ Դատարանը չորս տարուան ծանանկիր աշխատութեան դատապարտեց Օնիկը, սակայն նկատելով որ անչափահաս է, այդ պատիժը փոխեց մէկ տարուան բանտարկութեան։

ԿԱՌՈՒԻ ԱՐԿԱՍ.— Երէկ ժամ 6ու կէսին, Բ. Դրան պաղատայէն անցնող վարձու կառք մը տապակեց մաքսատան պահպաններէն Մուսթաֆան որ գլուխէն ու մարմնոյն զանազան մասերէն ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով, հիւանդանոց տարուեցաւ։ Կառապանը՝ Դանիէլ ձերբակալուեցաւ։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒՆԱ ՀՐԴԵՀԸ.— Այս առաւ ժամ 2ին Բերա, Բանկալթի, Պէյբ փողոց, հրդեհ ծագեցաւ փայտէնի առանէ մը։ Կրակը տարածուելով, տրեցան ընդամենը տասը փայտէնի առներ, որոնց մէջ հայ ընտանիքներ կը բնակէին։ Ապահովագրական Ընկերութիւններէն Պոլսոյ, Իւնիոն օվ Լոնտոն եւ Լոթերլա Ընկերութիւնները ներկայ են։ Հրդեհին ընթացքը կասեցնելու համար հարկ եղաւ ատեն մը վար առնել, վասն զի հոկառակ պարագային՝ կրակը աւելի ընդարձակ համամասութիւններ պիտի ստանար։

Տես չորրորդ երես Բարմէշ Օրիանթալի գէնքերի եւ գոնեաքի ծանուցումը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նպատակ Յանէնմաժողովը այս առաւօտ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խարբերդարանին մէջ, Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ազգայնիներէն ներկայ էին՝ Եդուարդ էֆ. Գրիգորեանցն, Բարթող էֆ. Թէլեան եւ Սիմոն էֆ. Գայսէրլեան։ Նիստէն յետոյ, Ս. Պատրիարքը Պատրիարքարան գնաց՝ նախագահելու կրօնական ժողովին։

—Պարտ. Փոխանորդ Սրբազանը եւ գործակատար Արիս էֆ. երէկ առաւօտ Բերա Սէնթ Էսբրի եկեղեցին երթալով ներկայ գտնուեցան պապական հանդիսաւոր նուիրակ մսնէնեէօտ Պոնէթթիի լուսարարկութեան հանդէսին. որմէ ետքը, Լատինաց արքեպիսկոպոսարանը երթալով ի դիմաց Ս. Պատրիարքին ցաւակցութիւն յայտնեցին Տ. Գրիգոր Եպիսկոպոսին։

—Պատրիարքարանէ երկու չիր Ս. Միւռոն ղրկուեցաւ Սամսոն, մէկը Սամսունի և միւսը Սեբաստիոյ, Եւդոկիայի ու յարակից վիճակաց ու հայ ժողովրդեան հոգեւոր պէտքերուն գործածուելու համար։

—Ս. Պատրիարքը օրհնութեան երկու գրեր ղրկեր է Զմիւռնիոյ Ստեփան Ճշմարտախօսեան և Ռուբէն Իսրայէլեան էֆ.ներու, որոնք իրենց անշարժ կալուածներէն մէկ քանին նուիրած են տեղւոյն ազգ. հիւանդանոցին։

—Խաղաղի Գալֆեան որբանոցին շինութեան յանձնաժողովին, որ պիտի գումարուի վաղը, հրաւիրուած է նաեւ Տիրան էֆ. Կիւմիւշկիրան։

—Կիւմիւշխանէի Ս. Փրկիչ վանքին փոխ.վանահայր Տ. Սմբատ քհ. Նահապետեան՝ գիր մը ուղղելով Ս. Պատրիարքին՝ վանքին կացութիւնը կը նկարագրէ և անմիջական դարման կը խնդրէ. կը յայտնէ թէ վանքը նորոգութեան կարօտ է և վանքին մէկ քանի մասերը փլչելու վտանգ կը սպառնան. վանքին հասոյթները նուազած են եւ եկեղեցական պաշտօնութիւնն ապրուստը դժուարացած է։ Տ. Սմբատ քհ. կ'աւելցնէ թէ քանիցս գրած է Պատրիարքարան, բայց իր խնդիրը անլսելի մնացած է։ Տրապիզոնի Առաջնորդարանն ալ, որուն իրաւասութեան տակ կը գտնուի այդ վանքը, բան մը չէ ըրած ցարդ. ալ միայն պաղի կը պահանջէ. ուստի խնդրեր է որ անհրաժեշտաբար կարգադրութիւն մը ընէ Պատրիարքարանը։

—Մանչէսթրէն կը գրեն թէ հանգուցեալ Մարտիրոս էֆ. Թօքատեանի մարմինը Կ. Պոլիս փոխադրելու առթիւ օգոստոս 5/18ին կրօնային արարողութիւն մը կատարուեր է տեղւոյն Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ. նախագահութեամբ Տ. Գէորգ եպիսկ. Ի Քրիստեանի. Մարդին դագաղը, չքեղապէս զարդարուած, տաճարին մէջտեղը դրուած էր բարձրաւանդակի մը վրայ, ծաղկեպսակներով չղողողուած։ Մանչէսթրէրի հայ համայնքը, ինչպէս նաեւ առեւտրական ու սեղանաւորական մեծ հասատատութեանց ներկայացուցիչներ, գործատարաքերներ եւլլն, ներկայ էին։ Նոյնպէս օսմանեան եւ հելլենական հիւպատոսները։

Սգակիր էին հանգուցեալին եղբայրը՝ Տիգրան էֆ. Թօքատեան, քեռայրը՝ Մինասեան էֆ. Կեսարեան, Տէր եւ Տիկին Ալեքսանդր։ Կրօնային արարողութիւնէն ետքը, Իւթիւճեան Սրբազան դատարանական մը խօսելով՝ հանգուցեալին կենսագրութիւնը ըրաւ, բացատրելով նաեւ տարբեր անձնական բնոյթ նկարագիրը ու յատկութիւնները։ Յետոյ տեղւոյն լեզուով խօսեցաւ Դառնիկ էֆ. Ծիտզեան, ի լրելով Մարտիրոս էֆ Թօքատեանի եւ Մանչէսթրի հայ վաճառականներուն իրարու նկատմամբ ունեցած վերաբերումը եւ հանգուցեալին առեւտրական ու սեղանաւորական հրապարակի վրայ գրաւած կարեւոր դիրքը եւ ընծայած բազմադիմի օգտակարութիւնները։

Ցաւագրկեալները կարգաւ անցան դագաղին քովէն, վերջին անգամ մը տեսնելու համար հանգուցեալին դէմքը որ ապուկեայ կափարիչի մը տակէն կ'երեւար, եւ իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին սգակիր եղբօրը ու պարագաներուն։

ԱԶԴ. Յառաջիկայ Ս. Աստուածածնայ ատենի առթիւ մասակայ եւ հեռաւոր քաղաքներէ յուխտ եւ յերկրպագութիւն հրաւիրած Ս. Բեւեռիս՝ եկող բարեպաշտ ուխտաւորաց երթեւեկի դիւրութիւններ ընծայելու համար Ազգ. Պատրիարքարանի հարկ եղած դիմումը կատարուած, եւ ատանց հանգստութեան համար ամէն կանխահոգ միջոցներ ձեռք առնո ան են։

Զայս ի գիտութիւն կը ծանուցանենք։

8 օգոստ. 1904

Ուսումնարան 40 2—3

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԵՍԻՉ ԳՈՒՆԱՊԱՆԻՆՈՒԼ)

ՌՈՒՍԻԱՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ, 22 օգ.ստոս.— Զինական աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ օգոստոս 21ին Ճաբոնները ծովէն ռմբակոծեր են Բորթ-Արթուրը՝ առաւօտեան մինչեւ կէսօրէն ժամ մը տեւող։ Այդ միջոցին ռուսական մարտանաւերը յաջողեր են լեցնել ճաբոնական թիւրեանները եւ սարսել ճաբոնական նաւատորմիղը՝ ծովին բոլոր երթալու։

ԲԱՐԻԶ.—Մարեան կ'ըսէ.— «Պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ռուսական Տիանա յածուսրակը Մայկոն (Բէյնէյնի) ժամներ է։»

ՋԷՆԻՒ.— Ճաբոնները ետ մղեցին Ռուսերը Բիժանի ծովածոցին եւ գրաւեցին պաշտպանութեան ներքին գիծին տրեւմանան մասին հիւսիսային մասը։ Բայց Ռուսերուն կրակը թոյլ չտուաւ որ գրաւեն նոյն ծովածոցին եղերքին մասը գտնուած մասը։

—Բորթ-Արթուրի առջեւ գտնուող Ճաբոնացիներուն վրայ երեսուն հազար հոգի ուղղուեցաւ։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Սամսանով զորավարը մեռած չէ, ինչպէս ծանուցուեցաւ։ Կատարելապէս բժշկուելու վրայ է։

ԼՈՆՏՈՆ.— Տէյլի Թելկրաֆ կ'իմանայ թէ օգոստոս 19ին ճաբոնական զօրախումբ մը մօտեցեր է ռուսական դիրքին՝ հինգ քիլոմէթրի չափ՝ Լեաօ-Եանկի արեւմտեան կողմը։ Ճաբոնական ուրիշ զօրախումբեր՝ արեւելեան ու հարաւային կողմերէն կը յառաջանան։ Օդին պայմանները ուրեմն նպաստաւոր են դիւնաւորական գործողութեանց։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Լիբռանով տեղակալը կը տեղեկագրէ թէ օգոստոս 21ին Ճաբոնները ռմբակոծեր են Բորթ-Արթուրի ռուսական դիրքը (Մախլին կղզին) երկու ժամ չափ, յետոյ հեռացեր են։ Բազաքին կրած վնասները աննշան են։ Ռուսերը մեռեալ ու վիրաւոր չեն ունեցած։

ՇԱՆԿԱՑ.—Ֆրանսական Շանսի յածուսրակը Վաւ-Սանկէն հեռագիրներ բերաւ հոս։ Այդ նաւին ուղեւորութիւնը վերաբերութիւն չունի՝ Շանկայի նաւահանգիստը ճաբոնական թիւրեանաւ մը ժամանմանը հետ։

— Զինական փոխարքան թոյլ տուաւ ռուսական նաւերուն որ մինչեւ օգոստոս 23ի կէսօրը Շանկայի նաւահանգիստը մնան։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 22 օգոստոս.—Բորթ-Արթուրի մէջ ճակատամարտը կը շարունակէ կատաղութեամբ։ Վերջին լուրերու նայելով ուրբաթ եւ շաբաթ օրը կատարուած յարձակումները եղ մղուեր են ռուսերէն։

ԻԻՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ, Ի ԲՐԻԶ 1828-1929 ԻՆ

1828 L'UNION DE PARIS

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ, Ի ԲՐԻԶ 1828-1829ԻՆ

Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1903ի վերջը հաստատեալ դիւաններ	284	Միլիոն ֆրանք
1903ին գանձուած ապահովագին	25	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	119	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	22	Միլիոն »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1903ի վերջը հաստատեալ դիւաններ	130	Միլիոն ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	278	»
Դրամագլուխ և պահեստ	161 1/2	» »
1903ին գանձուած ապահովագին	22	» »

Որ ընթացիկ ապահովագրութիւնց գումարին հետ կը համեմատի 100ին 60 —ինչ որ «Իւնիոն»ի ապահովագրիոր կ'ընծայէ հսկայ հրաշխատնորութիւն մը ՈՐՈՒՆ ՆՄԱՆԸ ԿԱՐԵԼԻ ԶԷ ԴՏՆԵԼ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԴՈՐՇՈՂ ՈՒՐԻՇ Ո ԵՒ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՔՈՂ.

Արեւելքի համար մասնաւոր սակագոյց զեղչեալ գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛եւէ ընկերութեանց պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անընդհատ աճումը, որպէս «Իւնիոն»ի ապահովագրողը ԶԵՐՄ ԵՆ այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոնց կ'ենթարկուին միւս այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՅՈՒՌԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող բնկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱՆ ՉԱՆԳԱՆ

27 Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն 10—50

Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ՔԱՍՍԷՐԼԵԱՆ

Գլխ. Կենաց Բիւրոն ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Բասատ Քաթրճը Օղլու։

Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա, Ինճէյէ խան. Փոխանակութիւնք Թուրքիոյ դիմաւոր քաղաքաց մէջ։

կորուստներով։ Կը հաղորդուի որ Բորթ-Արթուրի պաշարումը սկսելէն ի վեր ճաբոնները քառասուն հազար հոգի կորսնցուցած են։

—Բորթ-Արթուրը պաշարող ճաբոնական բանակին վրայ երեսուն հազար հոգի ուղղուեցաւ։

ԷՖԲՍ-ԼԷ-ՊԷՆ.—Ցունատանի թագաւորը որ հիմա Էքս-լէ-Պէն կը գտնուի, չորեքշաբթի Բարիզ պիտի ժամանէ։

ԶԻՒԱԿՈ.— Բուռն փոթորիկ մը վնասներ հասցուցած է Մէն-Բոլ ու Մինէսթրիս քաղաքներուն։ Եղած վնասը տասերկու միլիոն տոլար կը հաշուուի։ Երեսուն հոգի մեռած եւ հինգ հարիւր հոգի վիրաւորուած են։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Զինուորական շրջանակներու մէջ կը ծանուցուի թէ Ռուսները սեպտեմբերին միայն յանձնողական պիտի սկսին։

ԴՈՒՍԻՔԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ, 22 օգ.ստոս.— Զինական աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ օգոստոս 21ին Ճաբոնները ծովէն ռմբակոծեր են Բորթ-Արթուրը՝ առաւօտեան մինչեւ կէսօրէն ժամ մը տեւող։ Այդ միջոցին ռուսական մարտանաւերը յաջողեր են լեցնել ճաբոնական թիւրեանները եւ սարսել ճաբոնական նաւատորմիղը՝ ծովին բոլոր երթալու։

ԲԱՐԻԶ.—Մարեան կ'ըսէ.— «Պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ռուսական Տիանա յածուսրակը Մայկոն (Բէյնէյնի) ժամներ է։»

ՋԷՆԻՒ.— Ճաբոնները ետ մղեցին Ռուսները Բիժանի ծովածոցին եւ գրաւեցին պաշտպանութեան ներքին գիծին տրեւմանան մասին հիւսիսային մասը։ Բայց Ռուսերուն կրակը թոյլ չտուաւ որ գրաւեն նոյն ծովածոցին եղերքին մասը գտնուած մասը։

—Բորթ-Արթուրի առջեւ գտնուող Ճաբոնացիներուն վրայ երեսուն հազար հոգի ուղղուեցաւ։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Սամսանով զորավարը մեռած չէ, ինչպէս ծանուցուեցաւ։ Կատարելապէս բժշկուելու վրայ է։

ԼՈՆՏՈՆ.— Տէյլի Թելկրաֆ կ'իմանայ թէ օգոստոս 19ին Ճաբոնական զօրախումբ մը մօտեցեր է ռուսական դիրքին՝ հինգ քիլոմէթրի չափ՝ Լեաօ-Եանկի արեւմտեան կողմը։ Ճաբոնական ուրիշ զօրախումբեր՝ արեւելեան ու հարաւային կողմերէն կը յառաջանան։ Օդին պայմանները աւելի նպաստաւոր են դիւնաւորական գործողութեանց։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Լիբռանով տեղակալը կը տեղեկագրէ թէ օգոստոս 21ին Ճաբոնները ռմբակոծեր են Բորթ-Արթուրի ռուսական դիրքը (Մախլին կղզին) երկու ժամ չափ, յետոյ հեռացեր են։ Բազաքին կրած վնասները աննշան են։ Ռուսերը մեռեալ ու վիրաւոր չեն ունեցած։

ՇԱՆԿԱՑ.—Ֆրանսական Շանսի յածուսրակը Վաւ-Սանկէն հեռագիրներ բերաւ հոս։ Այդ նաւին ուղեւորութիւնը վերաբերութիւն չունի՝ Շանկայի նաւահանգիստը ճաբոնական թիւրեանաւ մը ժամանմանը հետ։

— Զինական փոխարքան թոյլ տուաւ ռուսական նաւերուն որ մինչեւ օգոստոս 23ի կէսօրը Շանկայի նաւահանգիստը մնան։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 9 Օգոստոս

Օսմ. Թանզիմաթ Միացեալ	Օ. Ո.	93 26
Դմէնէն բաղդ գին	»	93 31
Ամէնէն վար գին	»	93 23
Բումէլիի երկաթուղի զոյ.	ֆր.	121 50
Ամէնէն բարձր գին	»	121 75
Ամէնէն վար գին	»	121 25

ԲԱՑՈՒՄ 10 Օգոստոս

Օսմ. Թանզիմաթ Միացեալ	Ֆ. Ղ.	93 34
Բումէլիի երկաթուղի	ֆր.	122 —
Թիրքէթի Թայիրէ	»	39 —
Շամանէք	»	— —
Ռէյտի	»	— —
Օսմ- Պանքա	»	— —
Ցունական պանքա	»	424 —
Տէրթոզ	»	244 —
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 20
Թրամուէյ բաժնեթուղթ	»	6 —
» մուրհակներ	»	2 —
» պարտատուղթ	»	492 —
Թարիֆ Ֆ. Պոլսոյ	»	512 —
Բրանսվալ	»	95 50
Բրէսի Ֆոնսիէ Իթիբսիէ Ա	»	261 —
» » » Բ	»	266 —
Լավանթեան	»	49 —
Անատոլոյի երկաթուղի բաժնեթուղթ	»	11 85
» պարտատուղթ	«	525 —

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	— —
» » » չէք	»	169 17 1/2
Բարիզ » »	ֆր.	93 07 1/2
» » » չէք	»	— —
Գերմանիոյ մարկա չէք	մարկ	19 70
Վիէննա չէք	ֆիորր.	21 91

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87 10
Անգլիական սովրէն	»	109 35
Թալ էմբէրիաչ	»	22 20
Գրքմից	»	51 08
Մէնիտիէ ոսկեայ	»	105 02
Մէճիտիէ	»	— —
Բուսկի Ղոմաղրաժ	Օ. Ո.	3 64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 22 Օգոստոս

Անգլիական Գանսոլիտ		88 6
Միացեալ պարտք	ընդ.	85 25
	զոյ.	85 50
Օսմանեան Պանքա		12 63
Ռուսական 1888-1889		91 25
Հելլենական 5 %		45 50
» Մօնոբոլ		47 35
Պուլկարական 1892		99 —
Եմիրսիէ Իւնիէ		104 75
Ջարոնական %		75 —
Թրանսվալ		3 81
Շարթրէտ		1 43
Գերմանական գիր		25 26 1/2

ԲԱՐԻԶ, 22 Օգոստոս

Ֆրանս. Ռենթ 3 %		98 22
Միացեալ պարտատուղթ	ընդ. Ղրշ.	87 35
	զոյ. »	87 45
Օսմ. Դայս. Պանքա	Ֆր.	568 —
Օսմանիէ	»	— —
Բումէլի երկաթուղի	»	122 50
Օսմ. մարտատուղթ	»	455 —
Օսմ Թէյիր	»	379 —
Բրիտանիէ Թիւրք 4 %	»	568 —
Բէյտի Լէնիէ գուբոնը կարած	»	1142 —
Իտալական Ռենթ	»	104 05
Մատնիական արտաքին	»	96 97
Աւստրիական	«	101 —
Թրանսվալ	»	97 75
Ռուսական 4 %, 1901	»	93 45
Հէջ Լոնտոնի պարտ	»	93 255
Դրամագիր	»	— —

ՎԻԵՆՆԱ, 22 Օգոստոս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239 70
Բումէլի երկաթուղի	»	128 50
Օսմ. Թէյիր	»	— —

ԳԵՐԼԻՆ, 22 Օգոստոս

Միացեալ պարտատուղթ	ֆր.	84 10
Բումէլի երկաթուղի	»	128 25
Անատ. երկաթ. պարտատուղթ	»	203 20
Ֆրան. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	»	80 305

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՅԱՄԱՆԱՐՈՒԹԻՒՆ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԵԱՆԻ ԳԱՐԵԶՄԱՏԱՆ ՎՐԱՑԻ ԳԱՐԸ (Գիլա Զարեզեանց գեղ)

Նորը, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստուին, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու մշակում առանց ցաւի տանջանքներու։

Զմեռնոցը կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ չորեքշաբթի) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէսգիշեր հիւանդ կ'ընդունին։

ՌՕՊԵՐԴ ԳՕԼԼԷՃ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 2/15ին։ Կարգադրութիւններ եղած են վաճառականաց ուսումը բաղձացուած կատարելութեամբ ուսանելու համար։ Վարժարանին մասնաւոր բժիշկը, ուսանողներու առողջութեան, մարմնամարզներու եւ խաղերուն, ինչպէս նաեւ վարժարանին ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ։ Մարմնամարզի նոր եւ գեղեցիկ մասնաւոր շէնք մը կառուցուած է նորաբաղէս, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ՝ վերջին պրոթեանց համաձայն։ Երկու տարի է ի վեր բացուած է նաեւ փոքր աղջկանց յատուկ նոր շէնք մը, որ կ'ընդունուին մինչեւ տարեկան ալ տակերներ։ 37 6—20

ԿԵՐ. ԹԻՒՐԵՒԻՈՅ ԴՈԼԼՃ ԱՅՆԹԱՊ

Հաստատութիւնս ունի մէկէն մինչեւ եօթը տարի տեւող դասընթացքներ Բրիտանական կրօնքի, բնագիտութեան, լաւագիտութեան, կենսաբանութեան, պատմութեան, իմաստասիրութեան, ճանաչագիտութեան, Օսմանիէի, Հայերէնի, Անգլերէնի, Ֆրանսերէնի, Նոր կանոնագրի, Ցունարէնի եւ երաժշտութեան։ Տարեթուակն է 9 եւ 10 ոսկի օսմ.։ Յայտագիրներ կը ղրկուին ձրի, երբ խնդրուին Տէրէնսիթենէն։ Ցառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 14ին։ Բոլոր ուսանողները ներկայ գտնուելու են այդ օրը կամ այդ օրէն առաջ։ Նորեկ եւ «պրմանեալ» (միւսանգամ քննելի) ուսանողներ իրենց քննութիւններն ուսարելու են դասատուութիւնները չսկսած։ 38 5—8

Ի Լ Ա Ն

(խազինէի խասսայ շահանակ)

Խազինէի Խասսայ շահանէէ միւսպահաս օլունանագ թիրէսթէ չէքերինին մանը հալը բանմինին սն տէօրտունցի ճուտտաս իրթէսի կինիս իհսալի էվվելիէս

ԼՍԵԻ ՇՔԱԳԵՐԱՄ, ԲԱՐԻԶ 1900

ՔՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔԻ

ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) *մեծ մառաններէն*

վարաւիոյ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարալուծումը

1903 յունուար Շինար այցելեցին Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առին քիմք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ։

ՌՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒԺԻՉ ԵՆ

*Բարիզի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԵԻ, Ֆորտի գիտութեանց ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՑՈՆԻ, Համպուրկի քաղաքապետութեան լերդու